

Miljøgodkendelse

§ 16 a stk. 1 miljøgodkendelse af
mælkeproduktionen på
Ribe Landevej 12, 6510 Gram

Meddelt den 28. april 2022

af

Haderslev Kommune

Baggrund og læsevejledning

Sander Van de Belt, Ribe Landevej 12 har ansøgt om § 16a miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven¹ for at kunne ændre mælkeproduktionen på Ribe Landevej 12, 6510 Gram.

Med ændringen af lovgivningen i 2017 skal miljøgodkendelser være baseret på antal kvadratmeter produktionsareal og dyretyper. Det maksimale antal dyr på produktionsarealet er fremover reguleret af de til enhver tid gældende dyrevelfærdsregler.

I de første tre afsnit af miljøgodkendelsen kan læses selve afgørelsen (A) herunder begrundelser for stille vilkår, dernæst vilkårene, der skal overholdes netop for dette husdyrbrug (B), herefter de generelle juridiske forhold omkring afgørelsen, herunder klagevejledning (C) og derefter følger kommunens bilag. Til sidst ses miljøkonsekvensrapporten (D), der er en vurdering af projektets (husdyrbrugets) påvirkninger på miljøet. Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af en kvalificeret og kompetent ekspert og i dialog med kommunen, og den danner grundlag for kommunens afgørelse og de stillede vilkår.

Husdyrbruget har i forvejen en eksisterende miljøgodkendelse fra september 2012 med en anmeldelse om ændring af dyrehold fra maj 2013. Via anmeldelse er der i marts 2020 givet tilladelse til overdækning af de to eksisterende gyllebeholdere, hvilket samlet er den tilladte nudrift.

Der søges nu om godkendelse af eksisterende produktionsareal på ca. 2.370 m² med en ny tilbygning til kostalden på 458 m² og en ny møddingsplads.

---

¹ Husdyrbrugloven - Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. - - LBK nr 520 af 01/05/2019

Registreringsblad

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	28003595
Husdyrbrugets navn	Ribe Landevej 12
Beliggenhedsadresse	Ribe Landevej 12
Postnummer	6510
By	Gram

Ansøger

Ansøgers navn	Sander Van de Belt
Ansøgers adresse	Ribe Landevej 12
Ansøgers postnummer	6510
Ansøgers by	Gram
Ansøgers telefon	25388547
Ansøgers e-mail	mail@vandevelt.dk

Konsulent

Konsulent Cvr	16342718
Konsulent virksomhedsnavn	Landwirtschaftlicher Hauptverein für Nordschleswig
Konsulentnavn	Louise H. Riemann
Konsulentadresse	Industriparken 1
Konsulentpostnummer	6360
Konsulentby	Tinglev
Konsulenttelefon	73642915
Konsulent-e-mail	lhr@lhn.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	5100001351
CHR nummer	51638

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 257 - Enderupskov, Gram
Matrikel: 143 - Gram Ejerlav, Gram
Matrikel: 1494 - Gram Ejerlav, Gram
Matrikel: 1537 - Gram Ejerlav, Gram
Matrikel: 1538 - Gram Ejerlav, Gram
Matrikel: 1614 - Gram Ejerlav, Gram
Matrikel: 1630 - Gram Ejerlav, Gram
Matrikel: 772 - Gram Ejerlav, Gram
Matrikel: 3 - Tiset, Gram
Matrikel: 521 - Tiset, Gram

Godkendelsen er udarbejdet af:

Haderslev Kommune

Landbrugsgruppen

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af:
Nordschleswig

Kortmateriale: Haderslev Kommune / Geodatastyrelsen

Sagsbehandler: Henrik Maibom

Sagsnummer: 21/13332

KS: Martin Skovbo Hansen

Louise H. Riemann v/ Landwirtschaftlicher hauptverein für

Indhold

A.	Afgørelse	5
1)	Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse	6
2)	Kommunens begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav	7
3)	Samlet vurdering for afgørelsen	9
4)	Lovgrundlag	10
5)	Andre tilladelser og dispensationer.....	10
6)	Udnyttelsesfrist	10
7)	Revurdering af miljøgodkendelsen	10
8)	Retsbeskyttelse jf. Husdyrbrugloven § 39-40	10
B.	Vilkår for husdyrbruget.....	11
	Generelle vilkår.....	11
	Indretning og drift	11
	Landskab.....	13
	Foderopbevaring.....	13
	Opbevaring og håndtering af husdyrgødning.....	13
	Ressourceforbrug	14
	Øvrige emissioner (lugt, støj, støv, lys og rystelser).....	14
	Reststoffer, affald og naturressourcer	15
	BAT – Bedste tilgængelige teknik	16
	Egenkontrol	16
C.	Offentlighed og klagevejledning.....	17
	Annoncering af ansøgningen om miljøgodkendelse.....	17
	Høring af parter om udkastet til miljøgodkendelse	17
	Annoncering af afgørelse	17
	Klagevejledning.....	18
	Civilt søgsmål.....	18
	Bilag 1: Situationsplan	19
	Bilag 2: Produktionsarealer	20
	Bilag 3: Afløbsplan	23
	Bilag 4: Landskabsvurdering	24
D.	Miljøkonsekvensrapport til § 16 a stk. 1.....	29

A. Afgørelse

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelse til husdyrbruget efter husdyrbruglovens § 16 stk. 1 på Ribe Landevej 12, 6510 Gram, matrikel 237 Enderupskov, Gram m.fl. til eksisterende samt udvidelse af produktionsareal på malkebrug med de stillede vilkår.

Miljøgodkendelsen omfatter hele husdyrbruget. Det vil sige både de eksisterende og nye anlæg.

Godkendt produktionsareal:

1.362 m² produktionsareal til flexgruppen Alle kvæg; sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal).

278 m² produktionsareal flexgruppen Alle kvæg; dybstrøelse.

670 m² produktionsareal til flexgruppe Alle kvæg; Sengestald med fast gulv.

60 m² produktionsareal til flexgruppen Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse.

Flexgruppen "Alle kvæg; sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)" består af følgende dyr:

- Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
- Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)

Flexgruppen "Alle kvæg; dybstrøelse" består af følgende dyr:

- Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse
- Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse
- Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse

Flexgruppen "Alle kvæg; Sengestald med fast gulv" består af følgende dyr:

- Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv
- Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Sengestald med fast gulv

De godkendte produktionsarealer i staldanlægget kan med denne miljøtilladelse udnyttes fuldt ud inden for grænserne for dyrevelfærdsreglerne. Se en oversigt over stalde og produktionsarealer i bilag 1 og 2.

Godkendt gødningsopbevaringsareal:

2 eksisterende gylletanke på henholdsvis 489 m² og 656 m² gødningsopbevaringsareal til flydende husdyrgødning, begge overdækket med teltdug.

300 m² gødningsopbevaringsareal til fast husdyrgødning på ny møddingsplads.

Godkendte projekteret anlæg:

Ny stald "I B. Tilbygning": 458 m² på dybstrøelse. Flexgruppe "Alle kvæg; dybstrøelse".

Andre eksisterende driftsanlæg på ejendommen

Udendørs 2.750 m² plansiloer (N + O) til ensilage.

Indendørs løsfoder-køresiloer/halmlade.

Opsamlingsbassin (P) ca. 300 m² til restvand.

Disse fremgår af nedenstående figur 1.

Figur 1: situationsplan

I forbindelse med denne godkendelse, der er en udvidelse og samtidig en overgang til ny lovgivning med produktionsarealer ophæves den tidligere § 12-godkendelse fra d. 17.9.12 og afgørelse fra maj 2013 med en ændring af dyreholdet (§19d-anmeldelse).

1) Baggrund for afgørelsen om miljøgodkendelse

Haderslev Kommune meddeler miljøgodkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Haderslev Kommune vurderer at miljøgodkendelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, sikre at husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet eller andre væsentlige gener.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, skema 227333 version 5 og miljøkonsekvensrapporten i kapitel D.

Tidligere godkendt gyllebeholder på 4.000 m² blev ikke opført inden udnyttelsesristen, og beholderen er derfor udgået som BAT-forudsætning i nærværende § 16 a-godkendelse.

Historik – Grundlag og forudsætninger for miljøgodkendelsen

Miljøgodkendelsen meddeles på baggrund af 8 års drift, Nudrift og Ansøgt drift:

8 års drift og nudrift

Husdyrbruget har en miljøgodkendelse fra september 2012 hvor ejendommen blev godkendt til 225 årskøer (stor race), 223 opdræt (0-26 mdr. stor race) og 110 tyrekalve (43-58 kg) i alt 405,45 DE på daværende tidspunkt. Der blev også givet godkendelse til følgende:

- En ny gyllebeholder på 4.000 m³ (ikke opført)
- En kombineret vaske- og møddingsplads på 475 m² (ikke opført)
- 3 stk. plansiloer á 495 m², og i tilknytning til plansiloer opsamlingsbrønd på 5 m³ samt opsamlingsbassin til ensilagesaft på 422 m³.

I maj 2013 er der godkendt en ændring af dyreholdet (§19d-anmeldelse) og det lovlige dyrehold er derfor 222 årskøer (stor race), 223 opdræt (0-26 mdr., stor race) og 100 tyrekalve (40-100 kg), i alt 402 DE på daværende tidspunkt. Dette dyrehold er derfor både 8 års driften og nudriften.

Ansøgt drift

Haderslev Kommune har 30.6.21 modtaget en ansøgning om miljøgodkendelse af husdyrbruget på Ribe Landevej 12, 6510 Gram. Ansøger ønsker at få godkendt eksisterende produktionsarealer og derudover at etablere tilbygning til kostald, samt en ny møddingsplads.

Erhvervsmæssigt nødvendigt

Haderslev Kommune vurderer, at godkendelsen er nødvendig for ejendommens drift, idet det er nødvendigt at optimere ejendommens indtjening, for at kunne overleve i branchen. Fri produktion på staldenes produktionsarealer vil gøre det nemmere at udnytte staldanlæggene optimalt og udvidelsen af den eksisterende kostald vil være med til at fremtidssikre bedriften og sammen med den ny møddingsplads optimere driften.

2) Kommunens begrundelse for de stillede vilkår og øvrige krav

Vilkårene til drift og egenkontrol i kapitel B tager udgangspunkt i det ansøgte projekt og vurderinger i miljøkonsekvensrapporten kapitel D, samt i nedenstående vurderinger for og særkender på husdyrbruget, samt kommunens samlede vurdering.

Landskabelige værdier

Udvidelsen af kostalden vurderes ikke at ville påvirke oplevelsen af ådalen, idet udvidelsen sker i sammenhæng med de bestående bygninger og med de samme ydre rammer. Møddingen vil pga. den begrænsede højde ikke påvirke landskabet. Se hele den landskabelig vurdering i bilag 4. Der stilles vilkår til landskabelige forhold i forhold til nybyggeri og bevarelse af eksisterende beplantninger.

Afstandskrav

Haderslev Kommune vurderer, at afstandskravene i husdyrlovens § 6 og § 8 er overholdt.

Natur

Haderslev Kommune betragter vurderingerne i Miljøkonsekvensrapporten som fyldestgørende, og at beskyttelsesniveauerne for kategori 1-, kategori 2-, kategori 3-natur, samt potentielt ammoniakfølsomme skove er overholdt. Kommunen stiller derfor ikke yderligere vilkår om natur.

Ressourcer

Lovens formål er blandt andet særlig at begrænse anvendelse og spild af råstoffer og andre ressourcer (§1 stk.2, 2)), hvorfor Haderslev Kommune stiller vilkår om registrering af energiforbruget som grundlag for anvisninger om konkrete energibesparende tiltag.

Transporter

I § 12-miljøgodkendelsen fra 2012 er angivet i alt 1.055 transporter årligt. I nudrift i nærværende godkendelse oplyses der om 1.009 transporter. I det nu ansøgte angives 1.043 transporter. En forøgelse på 34 transporter per år.

Det er Haderslev Kommunes vurdering at transporterne og udkørslen af gylle kan foregå uden væsentlig gene for omgivelserne.

Opbevaringskapacitet

Ifølge DMI kan der i fremtiden forventes mere nedbør, efterhånden som klimaet bliver varmere, og nedbøren falder særligt om vinteren. Der kan forventes mere regn, flere stormfloder og flere kraftige skybrud; Og det kan ikke undgås, at markerne bliver vådere og oversvømmede, så der ikke altid kan køres på markerne og udbringes gylle som hidtil forventet. Det skal der tages højde for, så vi undgår overfyldte gylletanke. Der skal derfor tilstræbes en opbevaringskapacitet til mere end 9 måneder.

Produktionen af gylle kan med baggrund i normal 2020 fra Aarhus Universitet beregnes til i alt ca. 7.842 m³. Opbevaringskapaciteten i ejede og lejet beholder er 6.048 m³, hvilket samlet giver en opbevaringskapacitet på ca. 9,8 mdr. For komposteret dybstrøelse er der mere end 12 måneders opbevaringskapacitet i markstak.

Haderslev kommune vurderer sammenfattende, at der er tilstrækkelig kapacitet til opbevaring af husdyrgødningen på ejendommen. Det forudsættes, at de til enhver tid gældende krav om opbevaringskapacitet overholdes, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen § 10. Der stilles vilkår om mindst 9 mdrs. opbevaringskapacitet.

Spildevand

Der forekommer fortsat ikke sanitært spildevand fra driftsbygninger.

Tag- og overfladevand

Forhold vedrørende afledning af husspildevand samt afledning af tagvand fra driftsbygninger er ikke omfattet af nærværende miljøtilladelse. Ansøger er selv ansvarlig for at udledningen er lovlig. Da der skal etableres nye stalde, gør Haderslev Kommune opmærksom på, at der skal indsendes ansøgning om tilladelse til nedsivning af tag- og overfladevand.

Der skal ansøges om nedsivningstilladelse eller udledningstilladelse, hvis overfladevandet ønskes ledt til vandløb via dræn.

Du kan søge om en nedsivningstilladelse eller udledningstilladelse enten via byg og miljø: Byg og Miljø (bygogmiljoe.dk) eller via hjemmesiden: Søg om tilladelse til nedsivning af overfladevand (haderslev.dk).

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Der er et krav om vurdering af de væsentlige virkninger på miljøet og anvendelse af den bedste tilgængelige teknik i forhold til ammoniakemission, når ammoniakemissionen er større end 750 kg NH₃-N/år.

BAT Ammoniakemission

Anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forhold til ammoniakemission fra anlægget er omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniakemission, der må komme fra husdyrbruget, som vist i tabellen nedenfor. Kravet er overholdt ved anvendelse af ammoniakreducerende staldd typer. Udover minimumskravet, har ansøger overdækket de to eksisterende gyllebeholdere med telt dug.

Tabel: Samlet BAT-beregning

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3372	566	3938
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3372	337	3709
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	229
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Gylleopbevaring- og håndtering

Ifølge § 10 i husdyrgødningsbekendtgørelsen vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst 9 måneders produktion normalt være tilstrækkelig til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler.

Gødningsproduktionen er relateret til antal dyr og ikke til m² produktionsareal. Denne § 16 a miljøgodkendelse stiller ikke krav om dyrenes maksimale antal, og ejendommens opbevaringskapacitet beregnet i måneder kan derfor variere år for år.

Med baggrund i normalt 2020 fra Aarhus Universitet produceres der med de forventede 260 årskøer 973 ton dybstrøelse og 6.412 ton gylle. Fra ca. 200 kvier (6-26 mdr.) kvier kan beregnes ca. 110 ton og 1.160 ton dybstrøelse årligt. Fra ca. 60 kvier (0-6 mdr.) kan der beregnes ca. 133 ton dybstrøelse årligt. Da regnvand og restvand fra plansiloer udsprinkles (ca. 1.620 m³ årligt), medregnes denne mængde ikke i kapacitetsberegningen. På møddingen på ca. 300 m² opsamles ca. 270 m³ regn og møddingssaft. Der udsprinkles restvand jævnt før den til enhver tid gældende lovgivning i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

I alt ca. 7.842 m³ gylle, møddingssaft og regnvand tilledes gylletanke årligt. Da ejede og lejede gyllebeholdere er på i alt 6.408 m³ er der derfor kapacitet til ca. 9,8 måneders opbevaring. Dermed er kravet om minimum 9 måneders opbevaringskapacitet på ejendommen opfyldt. For dybstrøelsesandelen er der i princippet mere end 12 mdrs. kapacitet ved brug af markstak.

Ifølge DMI kan der i fremtiden forventes mere nedbør, efterhånden som klimaet bliver varmere, og nedbøren falder særligt om vinteren. Der kan forventes mere regn, flere stormfloder og flere kraftige skybrud; Og det kan ikke undgås, at markerne bliver vådere og oversvømmede, så der ikke altid kan køres på markerne og udbringes gylle som hidtil forventet. Det skal der tages højde for, så vi undgår overfyldte gylletanke. Der skal derfor tilstræbes en opbevaringskapacitet til mere end 9 måneder.

Haderslev kommune vurderer sammenfattende, at der er tilstrækkelig kapacitet til opbevaring af husdyrgødningen på ejendommen. Det forudsættes, at de til enhver tid gældende krav om opbevaringskapacitet overholdes, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Teltdug er med til at sikre miljøet ved at forhindre lugt og ammoniak i at blive afgivet til omgivelserne, så ved at have en tæt lukket teltdug gavner det både miljøet og naboer. Dog har vi erfaret, at åbning og lukning af lugerne kan være besværlig og tidskrævende. Vi anbefaler derfor, at du får påmonteret en studs eller en anden anordning på gyllebeholderen således, at teltlugerne kan forblive lukket. Studsen eller anden anordning muliggør hurtig og nem afhentning og påfyldning, det gælder både ved aftale med biogas eller maskinstation samt egen gyllehåndtering. Reparation af teltlugerne kan være økonomisk belastende og derfor bør du overveje at investere i studsen eller en anden anordning.

Alternativer til det ansøgte projekt

I miljøkonsekvensrapporten beskrives, at alternative placeringer for tilbygningen og møddingspladsen har været overvejet af ansøger. Haderslev Kommune betragter ansøgers vurderinger af alternativerne som fyldestgørende, herunder at den valgte placering vurderes af ansøger til ikke at have negativ betydning for de landskabelige interesser og findes samtidig det mest optimale i forhold til den daglige drift på ejendommen.

Haderslev Kommune vurderer, at ansøger har redegjort for alternative løsninger, og at redegørelsen er tilstrækkelig. Miljøkonsekvensrapporten indeholder de rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, og som er relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den valgte løsning under hensyn til det ansøgte indvirkninger på miljøet. Kommunen vurderer samtidig, at ansøger har valgt en løsning, der tilgodeser de landskabelige interesser.

3) Samlet vurdering for afgørelsen

Haderslev Kommuner vurderer, at der med de stillede vilkår, kan meddeles miljøgodkendelse til husdyrbruget.

På baggrund af de stillede vilkår og vurderingerne i miljøkonsekvensrapporten, samt ovenstående begrundelse for og særkender på husdyrbruget er det Haderslev Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte projekt overholder anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at projektet ikke indebærer væsentlige indvirkninger på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart overfor næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, støj-, rystelser-, støv-, flue-, transport-, og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion mv.

4) Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til kravene i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Lov Bek. nr. 520 af 1. maj 2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (husdyrbrugloven) med tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug, nr. 2225 af 27. november 2021, samt miljøstyrelsens vejledning om miljøregulering af husdyrhold.

Miljøgodkendelsen er kun en del af det retsgrundlag, som husdyrproduktionen er underlagt.

Husdyrbruget er omfattet af husdyrbrugloven § 16a, stk. 1. Husdyrbruget er godkendelsespligtigt og Haderslev Kommune er godkendelses- og tilsynsmyndighed.

5) Andre tilladelser og dispensationer

Haderslev Kommune gør opmærksom på, at den meddelte godkendelse udelukkende omfatter forholdet til miljølovgivningen. Der skal derfor søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, og afledning af tagvand fra ny staldbygning hos Haderslev Kommune.

6) Udnyttelsesfrist

Miljøgodkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som fuldt udnyttet, når byggeriet er færdigmeldt, eller når den ansøgte udvidelse eller ændring faktisk er gennemført. Hvis godkendelsen eller tilladelsen kun er udnyttet delvist, bortfalder den del, der ikke er udnyttet.

7) Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal ikke revurderes.

Miljøgodkendelser for IE-brug skal normalt revurderes efter 8 år. Som udgangspunkt skal kvægbrug ikke revurderes, da de ikke er IE-brug, bortset fra de tilfælde hvor der er kategori 1 natur og kategori 2 natur i nærheden, der påvirkes.

Idet kravene til totaldepositionskravene for kategori 1- og 2-natur i denne godkendelse er overholdt, skal miljøgodkendelsen ikke revurderes.

8) Retsbeskyttelse jf. Husdyrbrugloven § 39-40

Med denne miljøgodkendelse følger der 8 års retsbeskyttelse af husdyrbrugets indretning og drift. Retsbeskyttelsen gælder indtil 2030.

B. Vilkår for husdyrbruget

Vilkårene i denne miljøgodkendelse skal, hvis ikke andet er anført, være opfyldt fra det tidspunkt, hvor miljøgodkendelsen udnyttes.

Vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Denne miljøgodkendelse meddeles på nedenstående vilkår. Konkrete bestemmelser i lovgivningen og bekendtgørelser, som generelt er gældende for alle husdyrbrug, er ikke stillet som vilkår for godkendelsen.

Generelle vilkår

1. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet husdyrgodkendelse.dk skema nr. 227.333 version 5 og med de ændringer og vilkår, der fremgår af miljøgodkendelsen.
2. Miljøgodkendelse og beredskabsplan skal altid være at finde på ejendommen, enten udskrevet eller digitalt. Indholdet skal være driftsleder bekendt. Relevante vilkår i miljøgodkendelse samt beredskabsplanen skal være medarbejderne bekendt.

Indretning og drift

Husdyrhold, produktionsareal og staldsystem

3. Husdyrbrugets anlæg, stalde og produktionsarealer skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel 1, og placeret som vist på figur 1 og bilag 1 (staldtegninger).

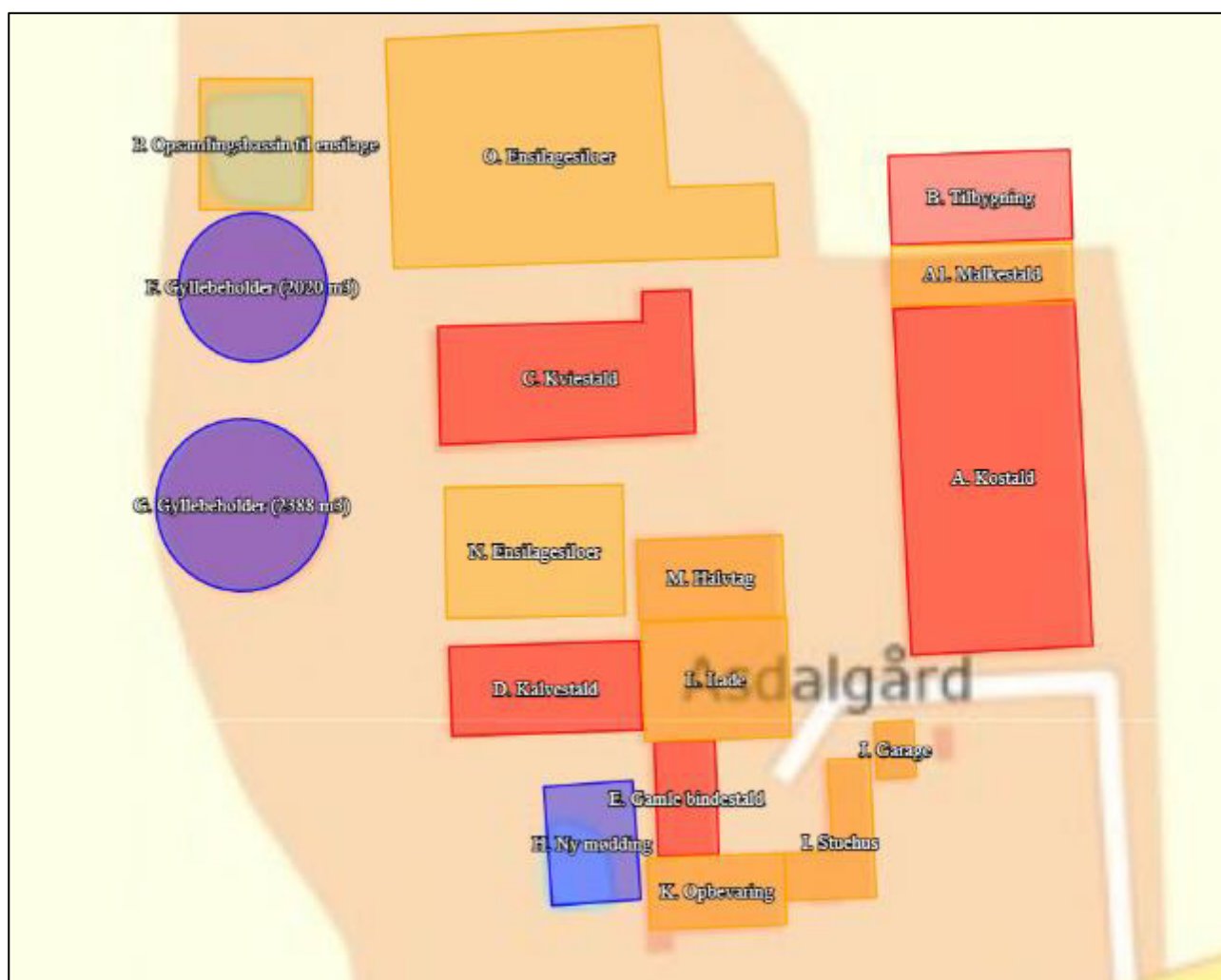
Tabel 1: Stalde, produktionsarealer og procent udnyttelse af bruttoarealet i stalden.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Klædehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)	% PA i stalden
Ansøgt drift							
A. Kostald	1775	Blandet ventilation	3 m	(#420934) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	120	79
				(#420933) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	1290	
D. Kalvestald	480	Blandet ventilation	3 m	(#433904) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	72	48
				(#420939) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	156	
C. Kvæstald	870	Blandet ventilation	3 m	(#420942) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med fast gulv	0	670	77
E. Gamle bindestald	196	Blandet ventilation	3 m	(#420945) Kalve, (under 6 mdr.); Dybstrøelse	0	60	31
B. Tilbygning	458	Naturlig ventilation	3 m	(#428406) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	458	100
Sum						2826	

De godkendte produktionsarealer i staldanlæggene kan med denne miljøgodkendelse udnyttes fuldt ud indenfor grænserne af dyrevelfærdsreglerne.

Se en oversigt over stalde og produktionsarealer i figur 1 og 2, og bilag 1 og 2.

Dyretype og staldsystemer som indgår i flexgruppen	
Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	Alle kvæg; Dybstrøelse
Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse
Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse
	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse
Alle kvæg; Sengestald med fast gulv	
Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	
Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Sengestald med fast gulv	

Figur 2: Situationsplan

- Den ny stald (B. Tilbygning) og møddingsplads (H. Ny mødding) skal placeres som vist på bilag 1 og figurerne 1 og 2.

Landskab

- Tilbygningen skal opføres i samme stil og i lignende materialer og farver som det eksisterende anlæg.
- Eksisterende beplantning øst og vest for det samlede anlæg skal forblive og vedligeholdes.

Foderopbevaring

- Såfremt ensilage opbevares i ensilagestakke, der ikke er placeret i plansiloer, skal disse ensilagestakke placeres i marken, og må højst ligge på samme sted 1 år. Der skal derefter gå mindst 5 år før ensilage igen må placeres på samme sted.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

- Husdyrbrugets gødningsopbevaringsanlæg skal være i overensstemmelse med nedenstående tabel 2 og placeret som vist på figur 2 (situationsplanen)

Tabel 2: Opbevaring af husdyrgødning

Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
F. Gyllebeholder (2020 m ³)	Flydende				489
G. Gyllebeholder (2388 m ³)	Flydende				656
H. Ny mødding	Fast				300

- Der skal altid sikres, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til fast og flydende husdyrgødning på minimum 9 måneder. Begrundet i ejendommens samlede tilladning til gyllebeholder stilles der vilkår om kapacitet til 9 måneders opbevaring, svarende til minimum 6.408 m³.
- Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldeårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.
- Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.
- Husdyrbrugets 2 gyllebeholdere skal være overdækkede med teltdug.
- Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle. Kan fraviges, såfremt der monteres suge/fyldestuds med dykket nedløb.
- Der skal indenfor to hverdage efter en skades opståen indgås aftale om reparation af teltdugen/teltlugen så hurtigt som muligt.

Ressourceforbrug

Energiforbrug

15. Energiforbruget skal registreres mindst en gang årligt, eksempelvis i forbindelse med udarbejdelsen af regnskabet. I forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af ressourceforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.
16. Der skal i nye stalde anvendes LED-belysning og der skal skiftes til lavenergilysstofrør i stalde og lader, når de eksisterende udskiftes.

Vandforbrug

17. Staldanlæggets vandinstallationer skal repareres og vedligeholdes løbende.
18. Vandforbruget skal registreres mindst en gang årligt, eksempelvis i forbindelse med udarbejdelsen af regnskabet. I forbindelse med tilsyn skal fremlægges virkemidler til nedbringelse af ressourceforbruget, såfremt dette stiger utilsigtet.

Øvrige emissioner (lugt, støj, støv, lys og rystelser)

Lugt

19. Bedriften og dens omgivelser skal drives og renholdes således, at lugtgener så vidt muligt begrænses. Der skal opretholdes en god staldhygiejne, herunder sikres, at overflader holdes rene og tørre. Stalde og eventuelt ventilationssystem skal rengøres minimum én gang årligt.

Støj

20. Bidraget fra landbruget Ribe Landevej 12 til det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) må i det åbne land, i byzone og ved samlet bebyggelse ikke overskride følgende værdier, som angivet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 "Ekstern støj fra virksomheder":

Tabel 3: Støjgrænser

Tidspunkt	Støjgrænser Det åbne land dB(A)	Støjgrænser Byzone dB(A)	Støjgrænser Samlet bebyggelse dB(A)	Reference tidsrum (Midlingstid)
Hverdage kl. 07-18	55	45	45	8 timer
Lørdag kl. 07-14	55	45	45	7 timer
Lørdag kl. 14-18	45	40	40	4 timer
Søn- og helligdag kl. 07-18	45	40	40	8 timer
Aften, alle dage kl. 18-22	45	40	40	1 time
Nat, alle dage kl. 22-07	40	35	35	½ time

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A)

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser.

De samlede støjgrænserne må i det åbne land ikke overskrides ved nærmeste nabos udendørs opholdsarealer, maks. 15 m fra beboelsen. Støjgrænserne må i samlet bebyggelse og byzone ikke overskrides noget sted i området.

Hvis tilsynsmyndigheden, på baggrund af en orienterende støjmåling, finder det nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de i vilkår fastsatte støjgrænser overholdes. Tilsynsmyndigheden kan dog kun kræve dette dokumenteret en gang årligt.

Målingerne /beregningerne være en "Miljømåling – ekstern støj", og skal udføres af en person eller firma, som findes på Miljøstyrelsens sidste reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at "Miljømåling – ekstern støj". Udgifterne til støjmålingen afholdes af husdyrbruget.

Støv

21. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal. Vurderingen foretages af tilsynsmyndigheden.

Lys

22. Ved evt. ny belysning eller reovering af eksisterende udendørs belysning ved staldanlægget, skal belysningen forsynes med en bevægelsessensor, der sikrer, at lyset kun er tændt i op til en halv time, eller så lang tid der arbejdes på pladserne udenfor bygningerne.
23. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Fluer og skadedyr

24. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, m.v. Opbevaring af foder skal ske på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter mv.). Stalde, lagre og andre anlæg skal holdes i forsvarlig rottesikret stand, m.v. med henblik på at forhindre gode levemuligheder for rotter.
25. Der skal overalt på ejendommen udføres effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse efter de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Reststoffer, affald og naturressourcer

Spildevand

26. På befæstede arealer må der ikke ske oplag af tilskudsfoder m.v., der med evt. regnvand kan tilføres overflade- eller grundvand. Et eventuelt spild af sådanne stoffer på befæstede arealer uden afløb til gyllebeholder skal straks opsamles.
27. Vask af maskiner og redskaber, hvorfra der kan forekomme gødnings- og sprøjterester, skal foregå på støbt plads med tæt bund og med bortledning af spildevandet til gyllebeholder. Alternativt kan rengøringen foregå på arealer der er græsdækkede.

Affald

28. Spildolie og andet flydende farligt affald skal opbevares indendørs i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.
29. Fast farligt affald skal opbevares indendørs på fast og tæt bund.
30. Spild af olie, kemikalier og flydende farligt affald skal opsamles straks. Der skal til enhver tid forefindes opsugningsmateriale på virksomheden. Alt opsamlet spild indeholdende olie og kemikalier (herunder grus, savsmuld eller lignende anvendt til opsugning) skal opbevares og bortskaffes som farligt affald.

31. Pesticidrester skal opbevares og håndteres som farligt affald. Tømt og rengjort (skyllet) pesticidemballage kan bortskaffes som dagrenovation.
32. Tankning af brændstof skal ske under opsyn.
33. Døde dyr skal opbevares overdækket og på betonspalter (jf. bilag 1) eller andet tilsvarende underlag. En alternativ placering kan aftales med Kommunen. Opbevaringen må ikke give anledning til væsentlige lugtgener og må ikke medføre uhygiejniske forhold.

Kemikalier og andre stoffer

34. Kemikalier, rengøringsmidler, medicin, foderstoffer m.v., skal opbevares således, at de ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip. Et eventuelt spild af sådanne stoffer på befæstede arealer uden afløb til gyllebeholder skal straks opsamles.

BAT – Bedste tilgængelige teknik

35. I staldafsnit med dybstrøelse skal der strøs med halm eller andet tørstof i mængder, der sikrer, at dybstrøelsesmåtten altid er tør i overfladen.

Egenkontrol

36. Som led i at dokumentere egenkontrollen på bedriften skal følgende dokumentation opbevares i fem år og forevises Haderslev Kommune på forlangende:
  - kvitteringer for aflevering af farligt affald
  - opgørelse af produktionsareal i stalde
  - ressourceforbrug for vand og energi
  - overfladeareal af gødningsopbevaringsanlæg
  - placering af ensilagestak i markstak, samt
  - logbog for drift og vedligehold af staldsystemer og lignende.
37. Der skal føres logbog for gyllebeholder med teltoverdækning, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Beredskabsplan.

38. Der skal altid forefindes en beredskabsplan på husdyrbruget. Den skal opbevares på et kendt og tilgængeligt sted for alle medarbejderne. Den skal ajourføres løbende og minimum 1 gang årligt. Datoen for ajourføringen skal fremgå af planen. Ved ansættelse af udenlandsk arbejdskraft skal beredskabsplanen oversættes til et sprog de forstår. I tilfælde af uheld skal beredskabsplanens forskrifter følges. I tilfælde af uheld skal beredskabsplanens forskrifter følges.
39. Beredskabsplanen skal gennemgås med nyansatte, når de tiltræder og derefter med de ansatte mindst én gang årligt.

C. Offentlighed og klagevejledning

Annoncering af ansøgningen om miljøgodkendelse

Ansøgning om miljøgodkendelse har været offentlig annonceret i uge 40 2021 på Haderslev Kommunes hjemmeside for at informere offentligheden om ansøgningen og tidligt inddrage denne i beslutningsprocessen (jf. husdyrbrugloven §55 stk.3).

Der indkom ingen bemærkninger til høringen. Ingen har anmodet om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse.

Høring af parter om udkastet til miljøgodkendelse

Udkast til miljøgodkendelse blev den 24. marts 2022 udsendt i partshøring.

Udkast til miljøgodkendelse blev sendt til dem, som har anmodet herom, og sendt til naboer og andre berørte med oplysning om en frist på 30 dage til at kommentere udkastet (jf. husdyrbrugloven § 55. stk. 4)

Haderslev Kommune har vurderet, at parter i denne sag er ansøger og ejer selv, andre berørte myndigheder, og eventuelle nabobeboelser, som ligger indenfor lugtkonsekvenszonen på 371 meter, samt ejere af de ejendomme, som matrikulært støder op til ejendommen, hvor husdyrbrugets anlæg er placeret.

Der er ikke kommet høringssvar i høringsperioden.

Annoncering af afgørelse

Miljøgodkendelsen er meddelt den 28. april 2022.

Miljøgodkendelsen efter husdyrbrugloven er offentliggjort på DMA.mst.dk den 28. april 2022.

Orientering om denne afgørelse er sendt til følgende:

Som e-mail eller brev med vedhæftet fil:

- Ansøger og ejer Sander Van de Belt, Ribe Landevej 12
e-mail: mail@vandebelt.dk

Som e-mail med vedhæftet fil:

- Ansøgers konsulent: Louise Riemann, v/ LHN
e-mail: lhr@lhn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København
e-mail: dn-haderslevsager@dn.dk
- Rådet for Grøn Omstilling, Kompagnistræde 22, 3. forh. 1208 København K
e-mail: info@rgo.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, DOF, Vesterbrogade 140, 1620 København V.
e-mail: natur@dof.dk

Som e-mail med link til hjemmesiden dma.mst.dk:

- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Syd, Nytorv 2, 1. sal, 6000 Kolding
e-mail: sesyd@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia
e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Wormstrupvej 2, 7540 Haderup
e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14,1 1651 København V
e-mail: ae@ae.dk

- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, Postboks 12188, 1017 København K.
e-mail: fbr@fbr.dk
- Lokalfd. Danmarks Naturfredningsforening Haderslev, Bent Karlsson, Højgårdsvej 9, Brøndlund,
6500 Vojens
e-mail: Bent.Karlsson1@outlook.dk
- Lokalfd. Danmarks Sportsfiskerforbund v/ Morten Ringive
e-mail: mri@fleggaard.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten
e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, DOF Sønderjylland v/ Jørn V. Sørensen, Kongevej 64, 6100 Haderslev
e-mail: haderslev@dof.dk

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. husdyrbruglovens § 76.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk

Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID.

Klagen sendes gennem Klageportalen til Haderslev Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du som privatperson betale et gebyr på 900 kr. For virksomheder og organisationers vedkommende er gebyret på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Haderslev Kommune.

Haderslev Kommune videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som træffer afgørelsen om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb den 26. maj 2022.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Haderslev Kommune i klageportalen.

Haderslev Kommune kan oplyse, at det af husdyrbrugloven § 81, stk. 1 fremgår, at en klage ikke har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Hvis du påbegynder udnyttelse af miljøgodkendelsen inden klagefristens udløb, er det på egen regning og risiko.

Når Haderslev Kommune modtager en klage, underretter kommunen straks ansøger om klagen.

Der er ifølge offentlighedsloven ret til aktindsigt i alle dokumenter, der vedrører sagen.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i husdyrbrugloven, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

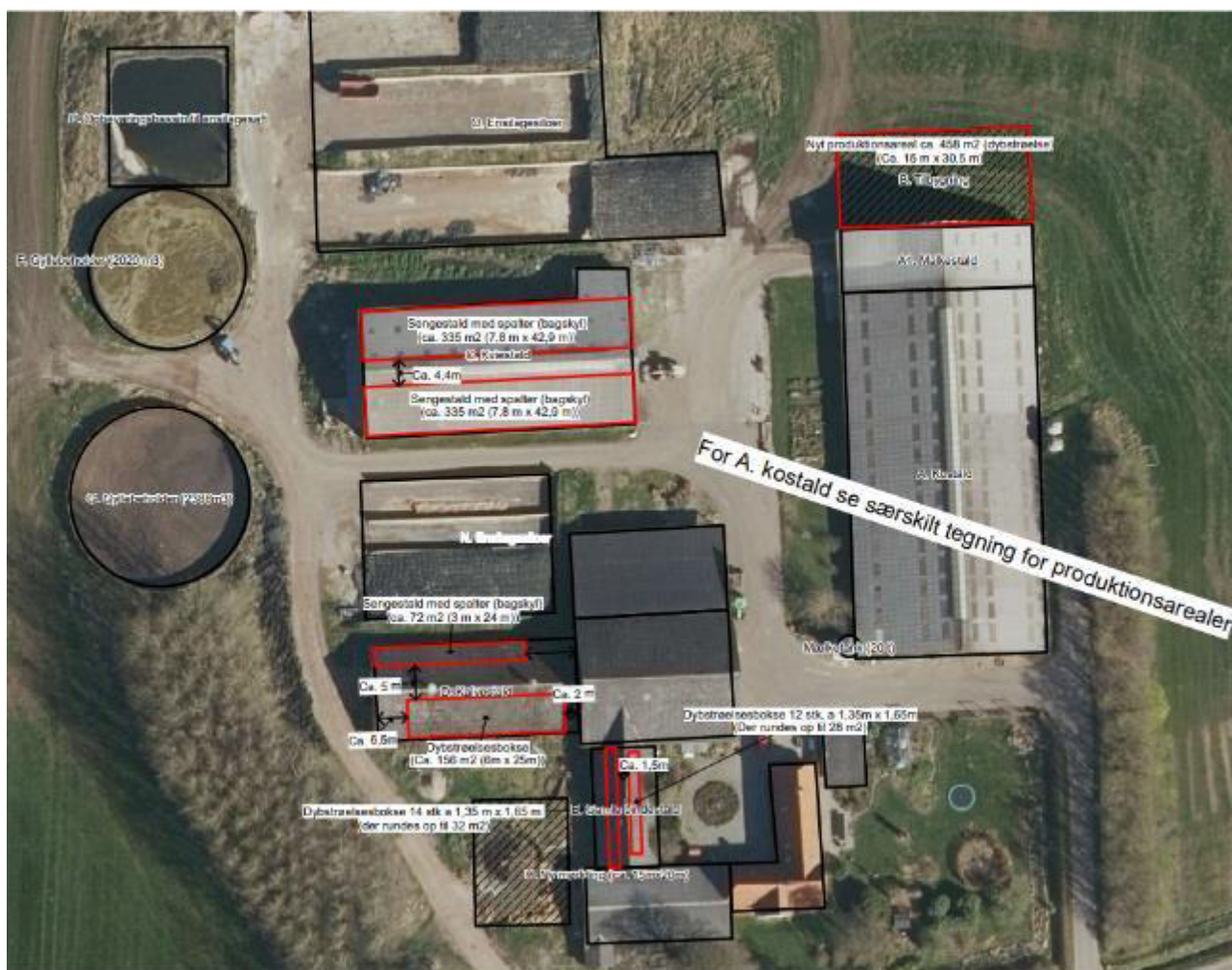
Martin Skovbo Hansen

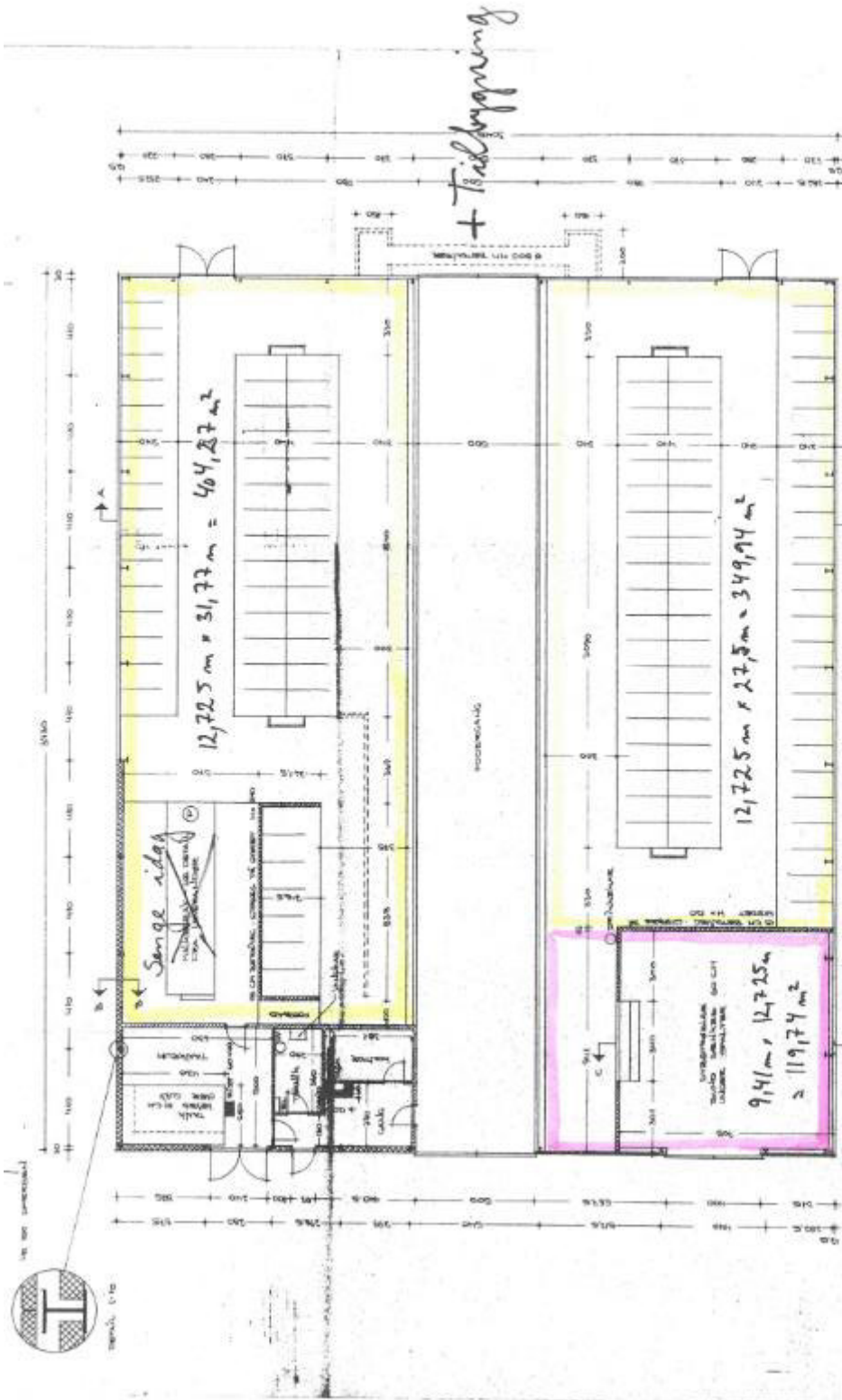

Sagsbehandler
Haderslev Kommune

Bilag 1: Situationsplan

Bilag 2: Produktionsarealer

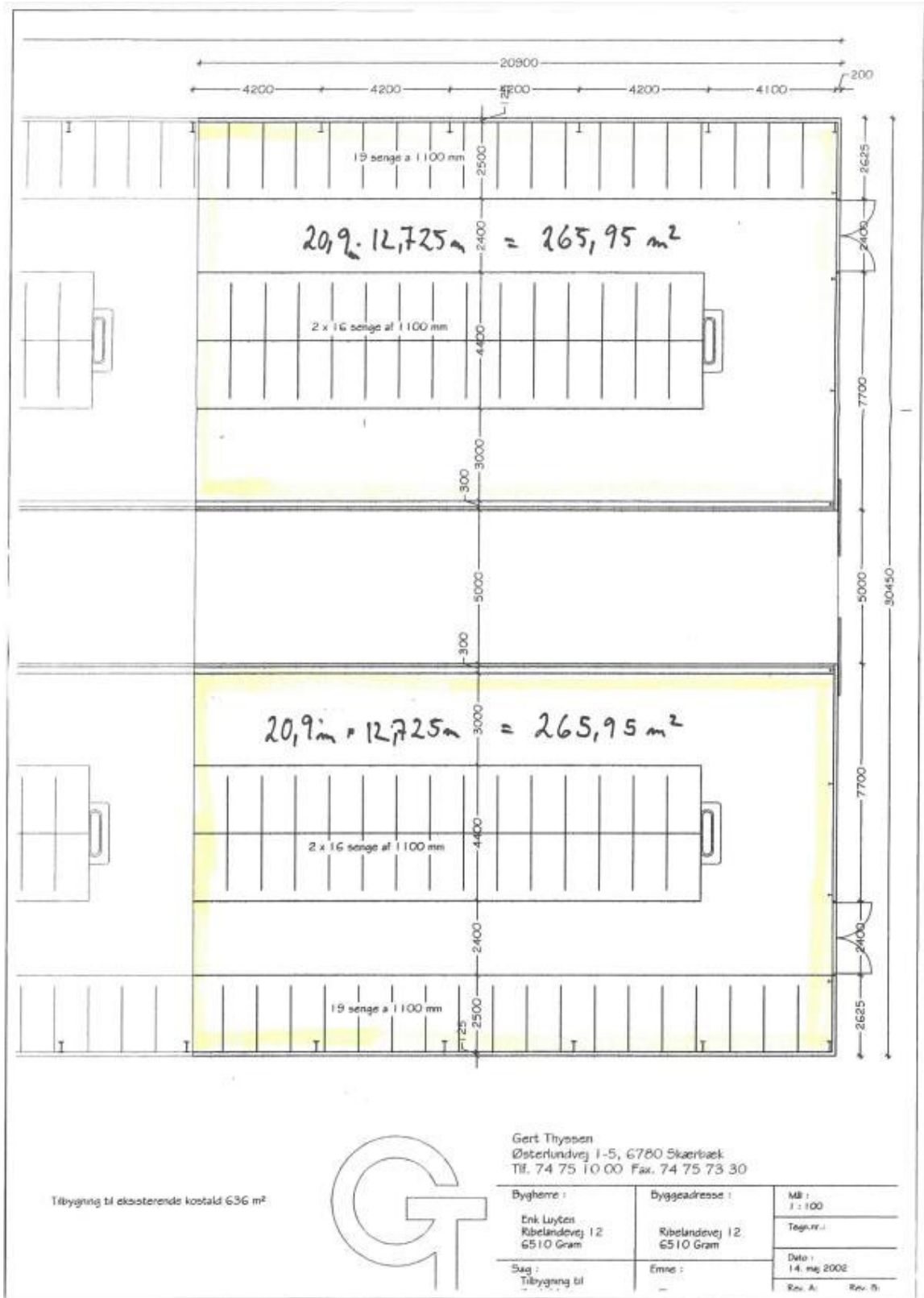

Gånsager læmmer- & snedkerforretning v/ Lovmosevej 10 Thorsen BOTTILUNDVEJ 3, GÅNSAGER, 5750 BALDRASK Telefon: 74 74 10 09 - Telefax: 74 74 73 30	
RÅDGIVER	S. H. Lührsø, Skovvej 16, 5746 GRANT
BYGGELEDELSE	M. Thorsen
BYGGETID	7 uger
BEGYNDELSESDATO	10. juli 09

$119,74 \text{ m}^2 + 180,0 \text{ m}^2 = 349,94 \text{ m}^2$
 $349,94 \text{ m}^2 + 40,427 \text{ m}^2 = 390,367 \text{ m}^2$

■ Produktionsareal dykthovse = 180,0 m²
■ Produktionsareal seng- og spalter = 349,94 m²

NOTAT

Haderslev Kommune
Teknik og Klima, Planlægning
Christian X's Vej 39
6100 Haderslev

Fax: 74340034
www.haderslev.dk

Dir. tlf. 74342219
sopag@haderslev.dk

15-10-2021 • Sagsident: 21/20062 • Sagsbehandler: Søren-Peter Andersen

Landskabsvurdering

Vurderingen omfatter en tilbygning til den eksisterende kostald på ca. 15 m x 30,5 m (457,5 m²), en ny møddingsplads (ca.15 m x 20 m) som placeres hvor der tidligere har været en møddingsplads.

Fra Miljøkonsekvensrapport:

Ejendommen Ribe Landevej 12, 6510 Gram er beliggende i landzone ca. 850 m vest for Gram. Afstanden til samlet bebyggelse i Gram er ca. 850 meter. Nærmeste nabobeboelse er Ribe Landevej 1, 6510 Gram som ligger ca. 370 m fra nærmeste stald. Landskabet omkring bedriften er præget af landbrugsdrift med en del læhegn.

Der er et bredt levende hegn samt noget beplantning op mod Ribe Landevej og mod øst er der ligeledes et levende hegn, som går til midt på kostalden. Mod vest er der et levende hegn ved markskællet og mod nord er der ligeledes beplantning i markskellene. Ansøger har ingen planer om, eller forslag til yderligere beplantning.

Ejendommen er beliggende i et område, som i kommuneplan 2021-2033 (udkast) er udpeget til et bevaringsværdigt/værdifuldt landskab samt i et større sammenhængende landskab som samtidig er udpeget som værdifuldt landbrugsområde hvor skovrejsning er uønsket.

Ejendommen Ribe Landevej 12, 6510 Gram er beliggende i landzone. Landskabet omkring bedriften er præget af mindre landbrugsejendomme og spredt bebyggelse med Gram by liggende mod øst landbrugsdrift. Ejendommen ligger i et lettere kuperet terræn med landbrugsmarker og en del læhegn.

Ejendommen er beliggende i et område, som i kommuneplan 2021-2033 (udkast) er udpeget til et bevaringsværdigt/værdifuldt landskab. Det indebærer at der forud for eventuelle indgreb, der kan virke visuelt dominerende i forhold til de eksisterende landskabselementer, skal laves en analyse af, hvilke landskabselementer, der er karakteristiske og som derfor bør bevares og understøttes. Klassificeringen som bevaringsværdigt/værdifuldt landskab dækker først og fremmest Gram ådal, som ejendommen ligger på den sydlige bakkekant af.

Ejendommen ligger desuden i et større sammenhængende landskab som samtidig er udpeget som værdifuldt landbrugsområde hvor skovrejsning er uønsket.

Ejendommen ligger samlet og delvist skjult af beplantning. Fra Folevej på den anden side af åen er der derfor kun delvis indsigts til gårdens bygninger, og da der ikke skal opføres større bygninger, vil de nye anlæg ikke berøre indsigten hen over ådalen. Fra Ribe Landevej er indsigts til eksisterende gyllebeholdere.

Landskabsudpegninger

Karakterområde K11 Gram bakkeø

Landskabskarakterbeskrivelse

De bærende karaktertræk er den kuppede bakkeø, som hæver sig tydeligt over de omgivende hedesletter, flere steder med stejle skrænter i overgangen. Oplevelsen af landskabet på bakkeøen kendetegnes alle steder ved lange kig og store udsigter mod henholdsvis nord og syd. Længs bakkeøens højeste ryg er der flere steder udsigt til begge sider på samme tid. På toppen af bakkeøen findes store åbne flader. Landskabets skala er de fleste steder stor. Bebyggelsen præges af store gårde, heraf mange kvægsbrug. Den østlige del af området omkring Nustrup og Gabel er meget præget af tekniske anlæg, især de meget store høspændingsledninger.

Vurdering

Karakterstyrke: Middel/god

Det geologiske grundlag er letafæseligt. Samspelet mellem naturgrundlag og arealanvendelse er ikke så tydelig som tidligere.

Tilstand: Middel

Den landbrugsmæssige anvendelse er meget dominerende i karakterområdet, og markstrukturen er som mange andre steder påvirket af sammentagninger til større enheder. Selv om det fortsat er kvægsbrug, der præger området, er de historiske træk udviklede ved, at engene på hedesletterne er drænet og dyrkes, og kvæget græsser oppe på bakkeøen.

Oplevelsesværdier: Middel

Områdets oplevelsesværdier knytter sig især til de store udsigter over landskabet og til kulturmiljøerne omkring Gram Skov og Enderupskov. Landskabet er kendetegnet ved intensiv dyrkning og kun få steder, der indbyder til ophold og rekreative aktiviteter.

Sårbarhed: Lav/middel

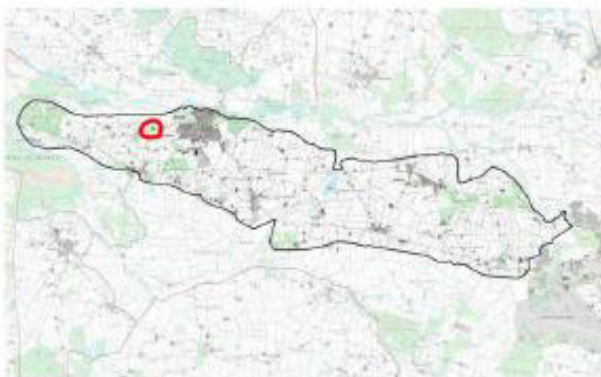
Området er som helhed forholdsvis robust på grund af den store skala og de tydelige geologiske træk. Den største sårbarhed findes omkring kulturmiljøerne

og omkring overgangene mellem hedeslette og bakkeø, som ikke bør støres ved bebyggelse eller terrænændringer.

Målsætning: Vedligeholde

84

Bevaringsværdigt landskab

Område Gram Å dal vest for Gram

Landskabskarakterområde:
Gram Å hedestætte og Gram Bække

Vurdering:
Særligt karakteristisk. God tilstand. Særligt oplevelsesrigt.

Beskrivelse:

Geologi, terræn og vandløb
Den flade hedestætte mellem Redding og Gram bække.

Bakkekanten fra Redding og Gram Bække.

Anvendelse og kulturhistorie
Enkelt struktur af rektangulære markstykker, adskilt af lange lige levende hegn vækset på skæbet samt fugtige enge omkring dem. Florsågevej på nordsiden af Gram bække.

Bykant til Gram Vest.

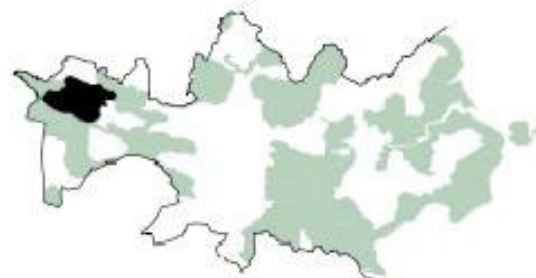
Der er udstykningstilstandskab med statshusmandsbrug udstykket fra Bollegård og Nybøl efter Genforeningen.

Herregårdstilstandskab ved Nybøl og Gram Slot. Smukt indplaceret ved ådal, omgivende park, store marker og skov.

Ved Lysing findes et agersystem fra ældre jernalder (500 f. Kr. - 200 e. Kr.).

De særlige oplevelser
De kulturhistoriske fortællinger. Samspelet mellem de forskellige bebyggelser landboen Fole, husmandsudstykningsen, herregårds- landskaberne ved Nybøl og Gram og Gram slot.

Kun synligt fra luften er Lysing, syd for skoven Lysing.

134

Vurdering

Udvidelsen af kostalden mod nord vil ikke påvirke oplevelsen af å dalen, idet udvidelsen sker i sammenhæng med de bestående bygninger og med de samme ydre rammer.

Møddingspladsen vil på grund af den begrænsede højde ikke påvirke.

Venlig hilsen

Søren-Peter Andersen
Planlægger

D. Miljøkonsekvensrapport til § 16 a stk. 1

Haderslev Kommune har gennemgået miljøkonsekvensrapporten af d. 19. jan. 2022 (version 5) og har vurderet, at rapporten opfylder kravene i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 4.

Det vurderes, at projektet hverken i sig selv eller i forbindelse med andre projekter vil påvirke internationale naturbeskyttelsesområder væsentligt.

Kravet om anvendelse af BAT vurderes at være overholdt, fordi kravene om emissionsgrænser for ammoniak og krav om begrænsning af anden forurening overholdes, jævnfør miljøkonsekvensrapporten.

Miljøkonsekvensrapport til § 16a

Asdalgård

Ribe Landevej 12, 6510 Gram

Ansøgning om udvidelse i eksisterende staldanlæg, ny
møddingsplads samt opførelse af tilbygning til
eksisterende kostald

Skema 227333 i Husdyrgodkendelse.dk

Indsendt 22. marts 2022 (version 6)

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, D3)

Ansøger og ejer	Sander Van de Belt, Ribe Landevej 12, 6510 Gram. Mobil: 25388547, Mail: mail@vandebelt.dk
Husdyrbrugets adresse	Ribe Landevej 12, 6510 Gram
CVR-nummer	28003595
CHR-nummer	51638
Kommune	Haderslev
Ejendomsnummer	5100001351
Matrikel-nr.	3 - Tiset, Gram
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Nej
Andre ejendomme ejet af ansøger	Voddergårdvej 4, 6510 Gram
Biaktiviteter	Nej
Ansøgningsskema	227333
Konsulent	Louise H. Riemann, cand. scient. landskabsforvaltning Tlf.: 73642915 og e-mail: lhr@lhn.dk Miljø- og naturrådgiver hos: LHN, Industriparken 1, 6360 Tinglev CVR-nr. 16342718 (Kompetent ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten)
Ansøgning indsendt første gang	30. juni 2021

Forord/Læsevejledning

Denne rapport er en miljøkonsekvensrapport/ansøgning om miljøgodkendelse efter § 16a. Rapporten beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Ribe Landevej 12, 6510 Gram

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved ejendommens produktion og den ansøgte ændring i dyreholdet. Rapporten indeholder en beskrivelse af husdyrbruget og det ansøgte samt under hvert afsnit en vurdering af de væsentlige indvirkninger på miljøet. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹ og er opbygget ud fra Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. De angivne parenteser med bogstaver og tal henviser til oplysningskravene jf. bilag 1 i bekendtgørelsen.

Til miljøkonsekvensrapport er der indsendt bilag med oversigtskort over ejendommen, staldtegninger/skitser med opgørelse af produktionsarealer og en fuldmagt fra ansøger. Endvidere genereres der en pdf af ansøgningskema 227333.

---

¹ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr. 718 af 08/07/2019

Indhold

Datablad (A1, A2, A3, A4, A5, D3).....	2
1 Indledning.....	6
2 Ikke teknisk resumé.....	6
3 Husdyrbruget og det ansøgte.....	8
3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, B5, E1a, F1b).....	8
3.1.1 Stald- og opbevaring.....	9
3.1.2 Dyrehold.....	12
3.1.3 Produktionsarealer.....	12
3.1.4 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning.....	14
3.1.5 Drift af anlægget.....	16
3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, E1c).....	17
3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre landbrug (A5, B3, E1c).....	17
3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, C1c, F1a).....	17
3.4.1 Generelle afstandskrav (B4).....	19
3.4.2 Bygningsmæssige ændringer i forhold til landskab (B2, E1a).....	22
3.4.3 Bilag IV arter (B5, D1c).....	23
3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, D1b, D1c).....	24
3.5.1 Naturpunkter (B5, E1b).....	25
3.6 Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c, F4).....	28
3.6.1 Kumulation til naboer (B6, E1b).....	30
3.7 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, E1c, F2, F3, F4).....	30
3.7.1 Støj (B7, E1b, F5c).....	30
3.7.2 Støv (B7, E1b).....	32
3.7.3 Lys (B7, E1b, F4c).....	32
3.7.4 Emission af vibrationer fra ejendommen (F5c):.....	33
3.7.5 Varmeemission (F5c).....	33
3.7.6 Strålingsemission (F5c).....	33
3.7.7 Skadedyr (B7).....	33
3.7.8 Transporter (B7).....	33
3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, E1c, F1c, F1d, F5f).....	35
3.8.1 Døde dyr (B8, F1d).....	36

3.8.2	Affald (B8, F1d).....	36
3.8.3	Olie- og kemikalier (B7, B8, F1c, F1d).....	37
3.8.4	Råvare (B7, F1c).....	37
3.8.5	Energiforbrug (B8, F1c).....	38
3.8.6	Vandforbrug (B8, F1c)	39
3.8.7	Spildevand og restvand (B7).....	40
3.8.8	Indvirkning på Klima og sårbarhed overfor klimaændringer (F5f).....	41
3.9	Forurenings- og gene begrænsende tiltag (B7, E1c, F5)	41
3.10	BAT-ammoniakemission (B9, C2, E1c).....	43
3.11	Grænseoverskridende virkninger (B10, F5).....	43
3.12	Påvirkning af jordarealer og jordbund (E1c, F4).....	43
3.13	Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4)	44
3.14	Alternative løsninger (F2).....	44
3.15	Samspillet mellem faktorer jf. § 4 stk. 8 nr. 5	44
3.16	Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker mv. jf. § 4 stk. 8 nr. 8.....	45
3.17	Oplysninger om konsulenten (jf. § 4 stk. 8 nr. 8)	45
3.18	Metode (F6).....	45
3.19	Referenceliste (F10)	45
4	Konklusion	46
5	Bilag	47
5.1	Situationsplan.....	47
5.2	Afløbsplan.....	47
5.3	Skitse med produktionsarealer	47
5.4	Tegning med produktionsarealer A. Kostald.....	47
5.5	Overslag opbevaringskapacitet	47
5.6	Beredskabsplan	47
5.7	Fuldmagt.....	47

1 Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport/ansøgning om miljøgodkendelse beskriver og vurderer en udvidelse på ejendommen Ribe Landevej 12, 6510 Gram. Ejendommen er ejet af Sander Van de Belt, Ribe Landevej 12, 6510 Gram, som ligeledes er ansøger på denne ansøgning.

Ansøgningen om miljøgodkendelse indsendes for at få godkendt de eksisterende produktionsarealer til køer og kvier efter de nye regler. Derudover ønsker ansøger at lave en tilbygning til den eksisterende kostald på ca. 15 m x 30,5 m (457,5 m²) og en ny møddingsplads (ca. 15 m x 20 m) som placeres hvor der tidligere har været en møddingsplads.

Godkendelsen anses nødvendig for ejendommens drift, idet det er nødvendigt at optimere ejendommens indtjening, for at kunne overleve i branchen. Fri produktion på staldenes produktionsarealer vil gøre det nemmere at udnytte staldanlæggene optimalt og udvidelsen af den eksisterende kostald vil være med til at fremtidssikre bedriften.

Beskyttelsesniveauerne for ammoniak til kategori 1,2 og 3 naturen samt BAT og lugt er overholdt.

Denne rapport er opdelt i fem kapitler, der ses i indholdsfortegnelsen.

2 Ikke teknisk resumé

Der søges om miljøtilladelse efter § 16a i Lov om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug for ejendommen Ribe Landevej 12, 6510 Gram, da ammoniakemissionen fra ejendommen er over 3500 kg NH₃-N/år.

Landbruget har en miljøgodkendelse fra september 2012 hvor ejendommen blev godkendt til 225 årskøer (stor race), 223 opdræt (0-26 ,dr, stor race) og 110 tyrekalve (43-58 kg) i alt 405,45 DE på daværende tidspunkt.

Der blev også givet godkendelse til følgende:

- Én ny gyllebeholder på 4.000 m³ (ikke opført)
- Én kombineret vaske- og møddingsplads på 475 m² (ikke opført)
- 3 stk. plansiloer á 495 m², og i tilknytning til plansiloer opsamlingsbrønd på 5 m³ samt opsamlingsbassin til ensilagesaft på 422 m³.

I maj 2013 er der godkendt en ændring af dyreholdet (§19d-anmeldelse) og det lovlige dyrehold er derfor 222 årskøer (stor race), 223 opdræt (0-26 mdr., stor race) og 100 tyrekalve (40-100 kg) i alt 402 DE på daværende tidspunkt.

Via anmeldelse er der i marts 2020 givet tilladelse til overdækning af de to eksisterende gylleholdere. Disse blev opsat umiddelbart herefter.

Ansøgningen om miljøgodkendelse indsendes for at få godkendt de eksisterende produktionsarealer til køer og kvier efter de nye regler. Derudover ønsker ansøger at lave en tilbygning til den eksisterende kostald på ca. 15 m x 30,5 m (457,5 m²), en ny møddingsplads (ca. 15 m x 20 m) som placeres hvor der tidligere har været en møddingsplads.

Ansøgningen er indsendt med skemanummer: 227333

Produktionsarealet i **A. Kostald** er på hhv. ca. 1290 m² i sengestald med spalter og ca. 120 m² på dybstrøelse. Der søges til hhv. flexgruppen "Alle kvæg; sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal), og "Alle kvæg; dybstrøelse", så der frit kan vælges mellem dyrene indenfor disse dyregrupper på hhv. spalter og i dybstrøelse. Der sker ingen ændringer i denne stald.

I **B. Tilbygning** kommer der et nyt produktionsareal på ca. 458 m² på dybstrøelse. Der søges til flexgrupperne "Alle kvæg; dybstrøelse", så der frit kan vælges mellem dyrene indenfor denne dyregruppe.

I **C. Kviestald** er der et eksisterende produktionsareal på ca. 670 m² i sengestald med fast gulv. Der søges til staldsystemet "Alle kvæg; Sengestald med fast gulv". Der sker ingen ændringer i produktionsarealet.

I **D. Kalvestald** er der et eksisterende produktionsareal på hhv. ca. 158 m med dybstrøelse og ca. 72 m² med sengestald og spalter. Der søges til staldsystemerne "Alle kvæg; Dybstrøelse" og "Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)". Der sker ingen ændringer i produktionsarealet.

I **E. Gamle bindestald** er der et eksisterende produktionsareal på ca. 60 m² med dybstrøelse. Der søges til staldsystemet kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse". Der sker ingen ændringer i produktionsarealet.

Den samlede ammoniakemission stiger derfor fra 3495,6 kg NH₃-N/år i 8-års drift til 3709,4 NH₃-N/år i ansøgt drift.

For at gøre ejendommen så fleksibel som muligt, søges der til flexgruppen "Alle Kvæg" på alle produktionsarealerne på nær i E. Gamle bindestald hvor der søges til kalve (under 6 mdr.).

Ejendommen overholder alle afstandskrav i § 6 og § 8 i husdyrloven. Udvidelsen foregår i eksisterende bygninger samt ved opførelse af en tilbygning til den eksisterende kostald samt opførelse af en ny møddingsplads hvor der tidligere har været mødding og det vurderes derfor, at udvidelsen ikke vil være til gene for de omkring liggende ejendommen samt naturen i området.

Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen.

Ejendommen overholder også alle krav ift. implementering af de bedste teknikker i staldanlæg, håndtering af gylle, affald, skadedyrsbekæmpelse mm.

Det er desuden ansøgers samlede vurdering, at det ansøgte projekt:

- Overholder alle beskyttelsesniveauer for ammoniak og lugt.
- Anvendelse af de bedste teknikker
- Ikke påvirker Natura 2000 væsentligt
- Ikke vil have indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller rødlistet
- Ikke vil have væsentligt virkning på de landskabelige værdier.

3 Husdyrbruget og det ansøgte

I dette kapitel beskrives og vurderes husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak, lugt, støj, rystelser, støv, lys, skadedyr, transport, affald og forbrug af ressourcer.

3.1 Indretning og drift af anlægget (B1, B5, E1a, F1b)

Ejendommen Ribe Landevej 12, 6510 Gram er beliggende i landzone ca. 850 m vest for Gram. Afstanden til samlet bebyggelse i Gram er ca. 850 meter. Nærmeste nabobeboelse er Ribe Landevej 1, 6510 Gram som ligger ca. 370 m fra nærmeste stald. Landskabet omkring bedriften er præget af landbrugsdrift med en del læhegn.

Der er et bredt levende hegn samt noget beplantning op mod Ribe Landevej og mod øst er der ligeledes et levende hegn, som går til midt på kostalden. Mod vest er der et levende hegn ved markskællet og mod nord er der ligeledes beplantning i markskellene. Ansøger har ingen planer om, eller forslag til yderligere beplantning.

Til ejendommen hører et stuehus, en nyere løsdriftstald til køer (A. kostald), én stald til kvier (C.), nogle gamle staldanlæg (D. og E.), én lade med halvtag (L. og M.) og en gammel lade/stald der i dag bruges til opbevaring (K.). Derudover er der to ensilageplader (N. og O.) samt to gyllebeholdere på hhv. 2020 m³ og 2388 m³, som begge er overdækkede.

A.Kostald er indrettet med 6 rækker senge med madrasser og i midten. På køernes gangareal er der spaltegulv med skraber. I staldens ende mod sydøst er der indrettet et areal med dybstrøelse som bruges til aflastning og kælning. Spalterne holdes rene og tørre ved hjælp af en skraberobot. Der er naturlig ventilation i stalden suppleret med mekaniske ventilatorer, der tændes når temperaturen vurderes at belaste dyrene. Gyllen pumpes med elektronisk gyllepumpe.

Der er LED-lysstofrør monteret i kostalden og i A1. malkestald er der også to halogenlamper. Disse er ikke til gene uden for stalden.

Mod nord er der bygget en malkestald på kostalden i 2016. Der malkes i en side by side 2 x 12 stk. I 2018 er der opsat en ny mælketank på 20 t. Denne er placeret på kostaldens vestlige side helt mod syd.

I C. Kviestald er der 3 rækker med senge. I alt 110 senge. På gangarealerne er der fast gulv med skraber. Ventilationen er en kombination af naturlig og mekanisk ventilation. Gyllen pumpes med traktorpumpe.

I D. Kalvestald går de mindste kalve i dybstrøelse mens de lidt ældre går på spaltegulv og i sengebåse. Ventilationen er en kombination af naturlig og mekanisk ventilation. Gyllekanalen tømmes med slamsuger.

I E. Gamle bindestald er der indrettet dybstrøelsesboks til de mindste kalve. Ventilationen er en kombination af naturlig og mekanisk ventilation. Gyllekanalen tømmes med slamsuger.

Til opfyldelse af opbevaringskapacitet er der på ejendommen i dag to gyllebeholder med overdækning på hhv. 2020 m³ og 2388 m³.

Ved udvidelsen vil der blive opført en tilbygning til den eksisterende kostald på ca. 15 m x 30,5 m (457,5 m²) som skal bruges til goldkøer og velfærdsafdeling.

Der etableres også en ny møddingsplads på ca. 15 m x 20 m hvor der tidligere har været en møddingsplads – syd for Kalvestalden. Overfladevandet ledes til en kegle/gammel kanal fra kalvestalden hvorfra slamsuger pumper til gyllebeholder ved behov.

Ejendommen er tilsluttet Gram vandværk, der forsyner boligen og produktionsanlæg med vand.

3.1.1 Stald- og opbevaring

Placering af det eksisterende staldanlæg, opbevaringsanlæg og øvrige bygninger fremgår af situationsplanen i Bilag 5.1 og figur 1 og den tilhørende tabel 1.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde og opbevaringsanlæg. Kort fra husdyrgodkendelse.dk.

Tabel 1: Oversigt over bygninger og opbevaringsanlæg:

Bygnings nr.	Bygning	Opførelses år/til eller ombygning	Dimensioner	Højde (Kip)	Diverse
A.	Kostald	1997/2002	1772 m ² jf. BBR	Ca. 10 m	Køer ca. 223 senge Grå sokkel og ventilationsgardiner i siderne + facade materiale i vasket grus i grå/hvid farve + gråt eternittag med lysplader.
A1.	Malkestald	2016	Ca. 305 m ³	Ca. 10 m	2 x 12 stk. Grå sokkel og port mod vest + gråt eternittag med lysplader.

B.	Tilbygning	?	Ca.458 m2	Ca. 10 m	Velfærdsfærdsafdeling på dybstrøelse. Grå sokkel og ventilationsgardiner i siderne + gråt eternittag med lysplader.
C.	Kviestald	1990	870 m2 jf. indtegnning	Ca. 8 m	Kvier ca. 110 senge. Grønne blikplader + gråt eternittag med lysplader
D.	Kalvestald	1972	480 m2 jf. indtegnning	Ca. 5 m	Kalve + små kvier i dybstrøelsesbokse Gule mursten med gråt eternittag
E.	Gamle bindestald	1957/1972	196 m2 jf. indtegnning	Ca. 8 m	Små kalve i dybstrøelsesbokse hvidpudset + gråt eternittag
F.	Gyllebeholder med overdækning (2020 m3)	2000	2.020 m3	Elementer ca. 3 meter over jord.	Grå elementer
G.	Gyllebeholder med overdækning (2388 m3)	1994	2.388 m3	Elementer ca. 3 meter over jord.	Grå elementer
H.	Ny Mødding	?	Ca. 300 m2	Ca. 2	Støbt plads med kegle hvorfra slamsuger ved behov pumper til gyllebeholder
I.	Stuehus	1800/1979	226 m2 bebygget areal og boligareal 261 m2 jf. BBR	Ca. 8 m	Beboelse Hvidt (pudset) med rødt tag.
J.	Garage	1979	Ca. 59 m2	Ca. 3 m	Åbne sider og gråt tag
K.	Opbevaring	1972	276 m2 jf. indtegnning	Ca. 4 m	Grønne blikplader + gråt eternittag
L.	Lade	1972	490 m2	Ca. 10 m	Foder og maskiner Gule mursten + gråt eternittag
M.	Halvtag	1972	Ca. 330 m2 jf. indtegnning	3,5 m – 2,2 m (ensidet taghældning)	Foder og maskiner Åbne sider + gråt eternittag
N	Ensilagesiloer	1992	625 jf. BBR	Ca. 1,6 m	Pladsen er støbt beton med afløb til opsamlingsbassin hvorfra ensilagevandet kan udsprinkles
O.	Ensilagesiloer	2004/2013	1263 m2 jf. BBR	Ca. 1,9 m	Pladsen er støbt beton med afløb til opsamlingsbassin hvorfra

					ensilagevandet kan udsprinkles
P.	Opsamlingsbassin til ensilage	2013	Ca. 400 m2 jf. BBR		

Taghældninger på mellem 20 og 30 grader.

3.1.2 Dyrehold

Landbruget har en miljøgodkendelse fra september 2012 hvor ejendommen blev godkendt til 225 årskøer (stor race), 223 opdræt (0-26 ,dr, stor race) og 110 tyrekalve (43-58 kg) i alt 405,45 DE på daværende tidspunkt. I maj 2013 er der godkendt en ændring af dyreholdet (§19d-anmeldelse) og det lovlige dyrehold er derfor 222 årskøer (stor race), 223 opdræt (0-26 mdr., stor race) og 100 tyrekalve (40-100 kg) i alt 402 DE på daværende tidspunkt.

Når tilbygningen bliver realiseret, regner ansøger med, at der vil være ca. 260 køer og 260 kvier på ejendommen. Ansøger ønsker dog at holde alle muligheder for ejendommen åbne og søger derfor om flexgruppen "Alle kvæg" i alle staldafsnit på nær i D. Kalvestald og E. Gamle bindestald hvor der søges til kalve under 6 mdr., hvilket modellen med produktionsarealer tillader.

3.1.3 Produktionsarealer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages beregninger for før og efter situationen for husdyrbruget. Der skal desuden foretages beregninger for husdyrproduktionen for 8 år siden. Derfor skal 8 årsdriften og nudriften fastsættes.

Produktionsarealerne i stald C. Kviestald, D. Kalvestald og E. Gamle bindestald er for køer, kvier og kalve opgjort på baggrund af skitser lavet af ansøger. Der er medsendt en tegning af med markering af produktionsarealerne for A. Kostald og i B. tilbygning kendes den endelige placering af produktionsarealet ikke kendes endnu, så vi har valgt at tage hele tilbygningen med som nyt produktionsareal.

Staldskitse og tegning er vedhæftet ansøgningen som bilag 5.3 og 5.4

Nudrift og 8-års drift

Både nudriften og 8-års driften tager udgangspunkt i miljøgodkendelsen fra 2012 og skiftet i dyretype fra 2013.

Areal og dyretyper fremgår af Tabel 2.

Tabel 2: Stalde, dyretype og produktionsarealer på Ribe Landevej 12 i 8-års drift og nudrift. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Nudrift						
A. Kostald	1775	Blandet ventilation	3 m	(#420937) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) (#420935) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0 0	1290 120
D. Kalvestald	480	Blandet ventilation	3 m	(#433905) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) (#420940) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0 0	72 156
C. Kviestald	870	Blandet ventilation	3 m	(#420943) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	670
E. Gamle bindestald	196	Blandet ventilation	3 m	(#420946) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	60
Sum						2368
8 års drift						
A. Kostald	1775	Blandet ventilation	3 m	(#420938) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) (#420936) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0 0	1290 120
D. Kalvestald	480	Blandet ventilation	3 m	(#433907) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) (#433906) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0 0	156 72
C. Kviestald	870	Blandet ventilation	3 m	(#420944) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med fast gulv	0	670
E. Gamle bindestald	196	Blandet ventilation	3 m	(#420947) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	60
Sum						2368

Ansøgt drift

I ansøgt drift søges der om tilbygning til kostalden på ca. 15 m x 30,5 m, som placeres mod nord. Heri laves et stort dybstrøelsesareal (kan indeles) på hele arealet, som skal bruges til goldkøer og velfærdsafdeling. Der findes på nuværende tidspunkt ingen tegning af tilbygningen.

Da ansøger ønsker den størst mulige fleksibilitet på ejendommen, søges der i alle staldafsnit til flexgruppen "Alle kvæg" på nær D. Kalvestald og E. Gamle bindestald hvor der søges til "Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse"

Ansøgte produktionsarealer fremgår af Tabel 3.

Tabel 3: Stalde, dyre- og gulvtype og produktionsarealer på Ribe Landevej 12 i ansøgt drift. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
A. Kostald	1775	Blandet ventilation	3 m	(#420934) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse (#420933) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0 0	120 1290
D. Kalvestald	480	Blandet ventilation	3 m	(#433904) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) (#420939) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0 0	72 156
C. Kviestald	870	Blandet ventilation	3 m	(#420942) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med fast gulv	0	670
E. Gamle bindestald	196	Blandet ventilation	3 m	(#420945) Kalve, (under 6 mdr.), Dybstrøelse	0	60
B. Tilbygning	458	Naturlig ventilation	3 m	(#428406) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	458
Sum						2826

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
A. Kostald	1775	Blandet ventilation	3 m	(#420934) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse (#420933) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0 0	120 1290
D. Kalvestald	480	Blandet ventilation	3 m	(#433904) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) (#420939) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0 0	72 156
C. Kviestald	870	Blandet ventilation	3 m	(#420942) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med fast gulv	0	670
E. Gamle bindestald	196	Blandet ventilation	3 m	(#420945) Kalve, (under 6 mdr.), Dybstrøelse	0	60
B. Tilbygning	458	Naturlig ventilation	3 m	(#428406) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	458
Sum						2826

3.1.4 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af Tabel 4.

Ansøger ønsker at opføre én ny møddingsplads på ca. 300 m² hvor der tidligere har været en møddingsplads. Overfladevandet ledes til en kegle/gammel kanal fra kalvestalden hvorfra slamsuger pumper til gyllebeholder ved behov.

Tabel 4: Opbevaringsanlæg samt gødningsandele i 8-årsdrift, nudrift og i ansøgt drift. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

3. Overblik over husdyrgødning

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
F. Gyllebeholder (2020 m3)	Flydende				489
G. Gyllebeholder (2388 m3)	Flydende				656
Ny gyllebeholder	Flydende				1466
H. Ny mødding	Fast				300
Nudrift					
F. Gyllebeholder (2020 m3)	Flydende				489
G. Gyllebeholder (2388 m3)	Flydende				656
8 års drift					
F. Gyllebeholder (2020 m3)	Flydende				489
G. Gyllebeholder (2388 m3)	Flydende				656

Gødningsandele			
Lagernavn	Gødningstype	Øvrige oplysninger	Areal (m ²)
Ansøgt drift			
H. Ny mødding	Kvæg, heste, får og geder		300
Nudrift - Ingen data			
8 års drift - Ingen data			

Gylle vil i den fremtidige drift blive opbevaret i de eksisterende gyllebeholder på hhv. 2020 m3 og 2.388 m3 (beholderen er overdækket hvilket giver en ammoniakreduktionseffekt op 50 %). Desuden rummer gyllekanalerne ca. 500 m3. Derudover lejes der beholderkapacitet ved Tiset Maskinstation, Kongevej 250, 6510 Gram, således at den samlede kapacitet bliver på ca. 6.408 m3.

Da ansøger ikke ved helt præcist hvor mange dyr der kommer til at være på ejendommen samt hvordan fordelingen bliver mellem dyr på gyllesystem og dybstrøelse kan det være svært at regne på kapaciteten.

Men hvis der tages udgangspunkt i ca. 260 køer og 260 kvier bliver der en normproduktionen på ca. 7.572 t jf. bilag 5.4. Til normproduktionen skal lægges ca. 270 m3 vand fra møddingspladsen. Det giver en samlet mængde på ca. 7.842 t til opbevaring. Der er således opbevaring til ca. 9,8 mdr. og kravet om 9 måneders opbevaringskapacitet er således opfyldt. Reelt kan der være ca. 1.030 m3 mere i gyllebeholderene da disse er overdækkede (1145 m2 x 0,9 m).

Vandet fra ensilagepladsen opsamles i separat beholder og sprinkles ud herfra.

Fast møg og komposteret dybstrøelse opbevares midlertidigt på den ny møddingsplads eller det lægges i markstak, hvis det ikke er muligt at bringe det direkte ud og nedpløje det. Da der er uendelig kapacitet i markstak er kravet om 9 måneders opbevaringskapacitet er kravet således opfyldt her.

Der omrøres gylle hver dag ca. 10 min. og der pumpes gylle til gyllebeholderne fra kostalden ca. to gang i ugen (el pumpe) og ca. hver 14 dag fra kviestalden (traktorpumpe). Pumpning sker med pumper der er manuelt betjent. Gyllen bringes ud af maskinstation. Gylle fra gyllebeholderne til gyllevognen foregår med læssekran. Pumper og maskiner vil altid være under opsyn, når de er i brug. Pumpeudstyr er forsynet med en anordning, der aktiveres efter et bestemt tidspunkt/kvantum for fortsat

pumpeaktivitet, så spild undgås. Udbringning af gyllen foretages af maskinstation og der anvendes en 25 m³ gyllevogn med læssekran.

Udmugning af dybstrøelse sker som udgangspunkt 3-4 gange årligt dog ca. 1 gang i måneden ved de mindste kalve.

3.1.5 Drift af anlægget

Sander Van de Belt står for den daglige ledelse af Ribe Landevej 12. Den daglige drift står ansøger for i samarbejde med kone og børn og 1,5 medarbejder. Ved udvidelsen udvides medarbejder kapaciteten til 2 fastansatte udover Sander. Maskinstation står for det meste af markarbejdet.

Familien og de ansatte vil blive orienteret om vilkårene i miljøgodkendelsen.

Der gøres jævnligt rent omkring siloer for at minimere lugtgener og uhygiejniske forhold.

Af hensyn til dyrevelfærden er der monteret tykke gummimadrasser i sengebåsene samt rygbørster i gangarealet.

Der byttes gylle med en anden ejendom for at minimere kørsel med gylle. Via gylleaftale med Jens Chr. Holm opnås kortere kørsel med kvæggylle. Ligeledes udbringes modtaget svinegylle på arealer nær de gyllebeholdere, hvor svinegyllen opbevares.

Der malkes i malkestald to gange dagligt hhv. 4.30-8.00 og 16.00-19.00

Omkring 9.00-10.00 skræbes ned fra senge og strøes. Der strøs igen om eftermiddagen. Dette gøres med håndkraft eller strømaskine. Og halm til dybstrøelsesarealerne strøs også ca. i dette tidsrum.

5 gange om ugen omrøres gyllen i ca. 1 time. Pumpen startes manuelt. Der pumpes gylle fra kostalden til gylletanken 2 gang ugentligt, dette gøres med en elektrisk pumpe der styres manuelt og det tager ca. 1 time. Der pumpes gylle fra kviestalden ca. hver 14 dag. Dette foregår med en traktorpumpe og det tager ca. 1 time. Alle gyllepumpninger foregår indenfor normal arbejdstid.

Mælken afhentes pt. hver anden dag og tankbilen kommer ca. kl. 20.30. Det er mejeriet der bestemmer afhentningstidspunkt og om det er hver eller hver anden dag og ansøger har ingen indflydelse på dette og det kan ændre sig løbende.

En gang hver 3-6 måned muges ud i dybstrøelsesboksene samt i kælvningsboksene, dette bringes enten direkte ud eller lægges i markstak. Der muges ved de mindste kalve ca. 1 gang i måneden. Møget herfra lægges midlertidigt på den ny møddingsplads hvorfra det tages med og blandes med det øvrige dybstrøelsesboks. Dermed forventes tørstof indholdet at være over 30 %.

Sander Van de Belt ejer også ejendommen Voddergårdvej 4, 6510 Gram hvor der opbevares korn og halm. Der hentes et læs halm ca. hver 14 dag og korn efter behov.

Kl. 8-10 blandes alt foder og køres ind med fuldfodervogn og traktor, til køer og ungdyr. Foder læses med gummiged.

Driften af anlægget er beskrevet i de følgende afsnit i denne rapport, men derudover kan der nævnes at der er følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- Driftsleder står for daglig drift.
- Bedriftens ansatte uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens årsrapport registreres forbrug af energi, vand, foder mv.
- Energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.
- Affald håndteres i henhold til gældende regler og bortskaffes så vidt muligt til kommunens genbrugsstation.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskaber på bedriften, hvor forbrug af husdyrgødning kan dokumenteres.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- Staldene kontrolleres dagligt og der udføres små reparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2, E1a, E1c)

Ansøger ønsker at udnytte pladsen i de eksisterende rammer optimalt samtidig med at ejendommen fremtidssikres ved etablering af en tilbygning med dybstrøelse som skal bruges til goldkøer og velfærdsafdeling samt en ny møddingsplads. Begge nyopførelser er beliggende i tilknytning til de eksisterende bygninger.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre landbrug (A5, B3, E1c)

Der er ingen produktionsmæssig sammenhæng med andre landbrug udover et gyllesamarbejde hvor der byttes gylle, så der opnås færre transporter.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed samt generelle afstandskrav (B4, C1c, F1a)

Planforhold, landskab og naturarv

Selve ejendommen ligger i landzone ca. 800 m vest for Gram i det åbne land udenfor lokal- eller kommuneplanlagte områder. Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Ribe Landevej 1 som ligger ca. 370 m øst for ejendommen (eksisterende kostald). Nærmest samlede bebyggelse er beliggende i Gram ca. 830 m syd øst for ejendommen (eksisterende kostald). Gram er ligeledes nærmeste byzone som er placeret ca. 800 m syd øst for ejendommen (eksisterende kostald).

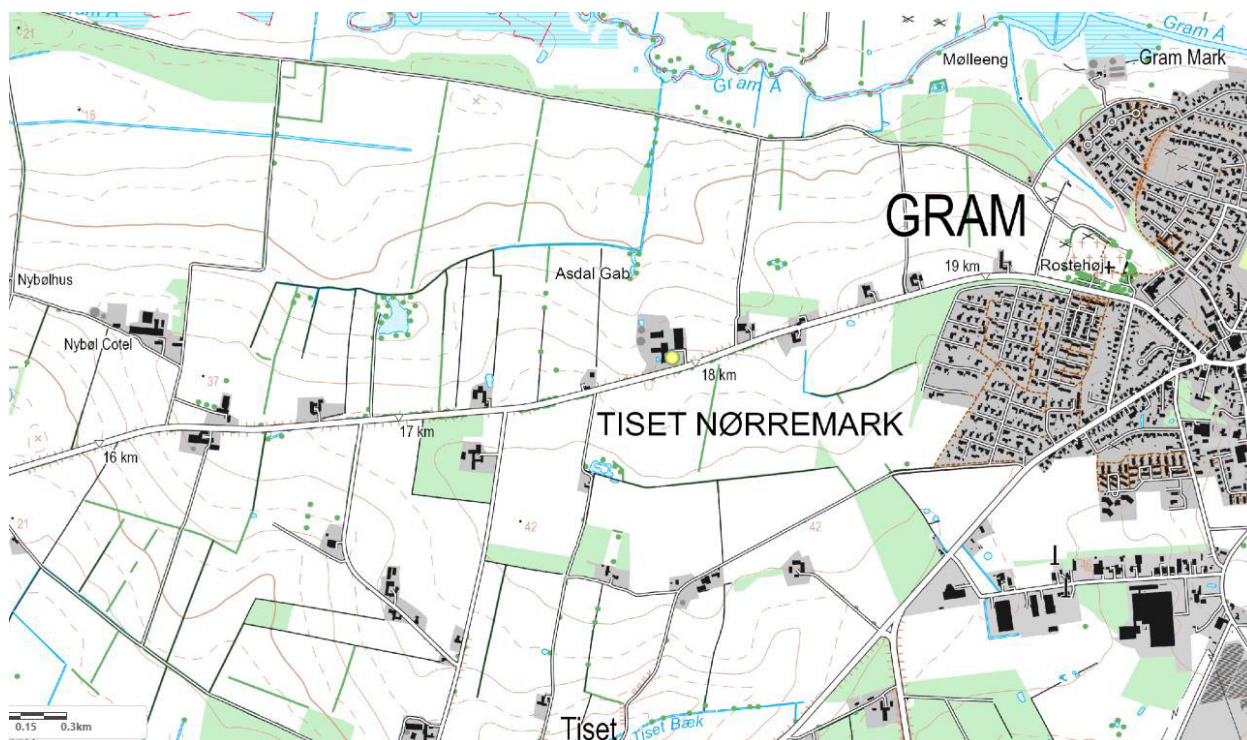
Landskabet omkring bedriften er præget af landbrugsdrift med en del læhegn.

Området omkring Ribe Landevej 12 er kuperet hvor højdekurven svinger fra ca. 18-42 jf. figur 2.

Øst for ejendommen ligger Gram by og Gram Å løber nord for ejendommen og Tiset Å syd for ejendommen.

Ejendommen og dens udbringningsarealer ligger i et område med almindelige drikkevandsinteresse.

Ejendommen er beliggende i et område, som i kommuneplan 2021-2033 (udkast) er udpeget til et bevaringsværdigt/værdifuldt landskab samt i et større sammenhængende landskab som samtidig er udpeget som værdifuldt landbrugsområde hvor skovrejsning er uønsket.

Figur 2: Kort fra arealinfo.dk

De gamle staldanlæg og stuehuset fremstår som hvidpudset og de resterende bygninger er opført med grå sokkel og gardiner eller grønne/gule stålplader. Alle bygninger på nær stuehuset er med gråt eternittag og stuehuset har rødt tag. Bygningernes højde ligger mellem 3 og 10 meter og med taghældninger på mellem 20-40 grader. Den højeste bygning er kostalden med ca. 12 m og den laveste er garagen med ca. 3 m.

Ejendommens stuehus ligger ca. 28 m fra Ribe Landevej. Kun bygningen K. Opbevaring ligger tættere på vejen (ca. 25 m). Den ny tilbygning placeres i forlængelse af A. kostald mod nord, så ingen bygninger kommer tættere på vejen.

Der er 2 indkørsler ind til ejendommen. Den længst mod vest bruges udelukkende til produktionen, mens den længst mod øst også bruges til privaten.

Syd for ejendommen er der beplantning og dette er der ligeledes op til G. Gyllebeholder mod vest og til midt på A. Kostald mod øst. Der ligeledes levende hegn i på alle sider i marken der omkranser ejendommen.

Stuehuset og de ældste staldanlæg danner en god ramme omkring det bagvedliggende øvrige bygningsanlæg, herunder plansilo anlæg gyllebeholder osv. Med beplantning omkring anlægget er dette med til at få anlægget passet ind i landskabet og omgivelserne og det er ansøgers vurdering at ejendommen derfor ikke fremstår særlig synligt i landskabet.

De nærmeste internationale naturbeskyttelsesområder ligger ca. 3000 m syd vest for ejendommen i forbindelse med Stenbæk Plantage og Heder. Arealet er udpeget som Natura 2000-område 253, habitatområde H262 og Fuglebeskyttelsesområde F121. Og ca. 3700 m nord vest for ejendommen ligger det internationale naturbeskyttelsesområde - Natura2000 område nr. 89, Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde/fuglebeskyttelsesområdet "Ribe Holme og enge med Kongeåens udløb".

I området ligger der et par mindre ejendomme uden husdyrproduktion, et par ejendomme med husdyrproduktion samt landsbyen Tiset mod syd og Gram by mod øst med huse uden landbrugspligt og der er generelt godt naboskab. Ansøger anser godt landmandskab for en del af et godt forhold til naboer og omkringboende i byen. Der vises hensyn og der tilstræbes at transporter med dyr, foder og husdyrgødning ikke foretages på helligdage.

I nedenstående figur 3 ses placeringer af fortidsminder og beskyttede sten- og jorddiger i området omkring ejendommen. Der er ingen fortidsminder i nærheden af ejendommen, men der er beskyttede sten- og jorddiger i markskellet både mod øst og vest.

Figur 3: Placering af fredede (rød) og ikke-fredede (blå) fortidsminder i nærheden af husdyrbruget på Ribe Landevej 12. Kilde: <http://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Kort/>

3.4.1 Generelle afstandskrav (B4)

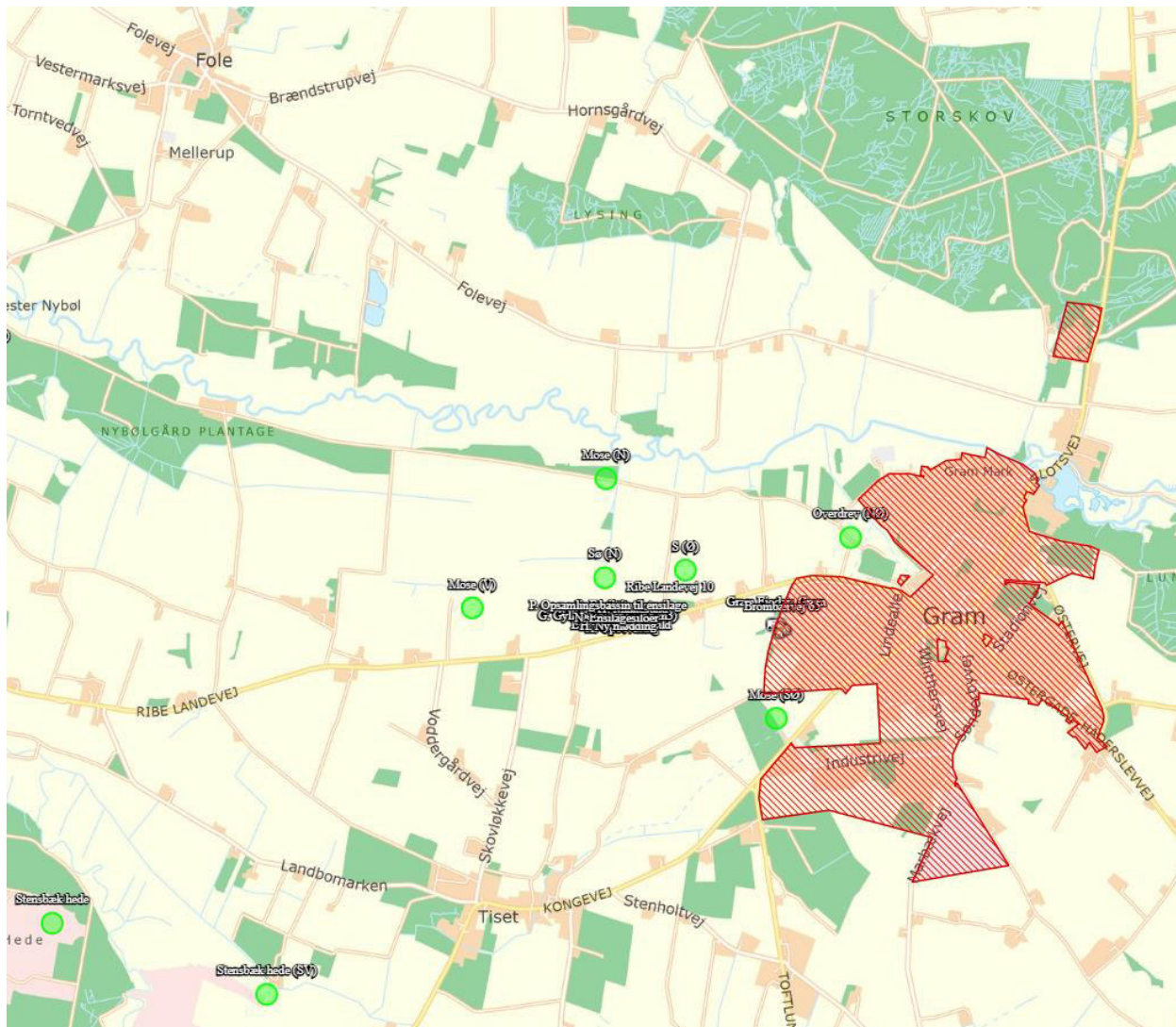
Ejendommen ligger i landzone i det åbne land udenfor lokal- eller kommuneplanlagte områder jf. figur 4. Landskabet omkring bedriften er præget af landbrugsdrift med en del læhegn og spredt bebyggelse med gårde og boliger mellem hinanden.

Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Ribe Landevej 1, som ligger ca. 370 m øst for ejendommen (eksisterende kostald). Nærmest samlede bebyggelse er beliggende i Gram ca. 830 m syd øst for ejendommen (eksisterende kostald). Gram er ligeledes nærmeste byzone som er placeret ca. 800 m syd øst for ejendommen (eksisterende kostald).

Den nye tilbygning placeres i forlængelse af A. Kostald mod nord.

Alle afstandskrav er overholdt.

Figur 4: Kort fra Husdyrgodkendelse.dk

Tabel 5: Afstandskrav til kommune-, lokalplaner og nabobeboelse § 6 i husdyrloven:

Afstandskrav til	Afstandskrav	Afstand	Nærmeste anlæg
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidig byzone/sommerhusområde	50 m	Ca. 800 m (byzone) Ca. 15 km (sommerhusområde)	Til Gram Til Arrild Ferieby
Lokalplanlagt område (bolig, erhverv, rekreative formål etc.)	50 m	Ca. 800 m Ca. 1.300 m	Boligområde i Gram Blandet bolig og erhverv i Tiset
Nabobeboelse uden landbrugspligt	50 m	Ca. 370 m	Til Ribe Landevej 1

Tabel 6: Generelle afstandskrav - § 8 i husdyrloven:

Afstandskrav til	Afstandskrav	Afstand	Nærmeste anlæg
Ikke almene vandforsyningsanlæg	25 m	ca. 180 m/ ca. 38 m	Fra kostald til markboring Ø/NØ for ejendommen. Jf. geus.dk ligger der en inaktiv boring 141.420 ved ejendommens sydvestlige hjørne ca. 38 m fra den ny møddingsplads.
Almene vandforsyningsanlæg	50 m	Ca. 1,8 km	Vandværk i Tiset
Vandløb	15 m	Ca. 200 m	Nærmeste §3 beskyttede vandløb løber ca. 200 m nord for ejendommen (Gram Å).
Dræn	15 m	>15 m	Der forefindes flere ældre dræn på ejendommens jord. Der foreligger ingen oplysninger om dræn tæt på ejendommens eksisterende og planlagte anlæg.
Søer	15 m	Ca. 150 m	Vandhul beliggende nord for ejendommen
Offentlig vej og privat fællesvej	15 m	Min. 25 m	Der er ca. 25 m fra eksisterende stald til Ribe Landevej. Afstand fra den ny møddingsplads bliver ca. 38 m og afstand til den ny tilbygning bliver ca. 125 m.
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	>25 m	Ingen levnedsmiddelvirksomhed indenfor 25 m
Beboelse på samme ejendom	15 m	Ca. 10 m	Fra eksisterende E. Gamle bindestald til stuehuset
Naboskel	30 m	Ca. 160 m	Fra G. Gyllebeholder til skel mod SV. Ingen eksisterende stalde eller anlæg ligger mindre end 30 m fra naboskel.

3.4.2 Bygningsmæssige ændringer i forhold til landskab (B2, E1a)

Ejendommen Ribe Landevej 12, 6510 Gram er beliggende i landzone. Landskabet omkring bedriften er præget af mindre landbrugsejendomme og spredt bebyggelse med Gram by liggende mod øst landbrugsdrift. Ejendommen ligger i et lettere kuperet terræn med landbrugsmarker og en del læhegn.

Ejendommen er beliggende i et område, som i kommuneplan 2021-2033 (udkast) er udpeget til et bevaringsværdigt/værdifuldt landskab. Det indebærer at der forud for eventuelle indgreb, der kan virke visuelt dominerende i forhold til de eksisterende landskabselementer, skal laves en analyse af, hvilke landskabselementer, der er karakteristiske og som derfor bør bevares og understøttes. Klassificeringen som bevaringsværdigt/værdifuldt landskab dækker først og fremmest Gram ådal, som ejendommen ligger på den sydlige bakkekant af.

Ejendommen ligger desuden i et større sammenhængende landskab som samtidig er udpeget som værdifuldt landbrugsområde hvor skovrejsning er uønsket.

Ejendommen ligger samlet og delvist skjult af beplantning. Fra Folevej på den anden side af åen er der derfor kun delvis indsigt til gårdens bygninger, og da der ikke skal opføres større bygninger, vil de nye anlæg ikke berøre indsigten hen over ådalen. Fra Ribe Landevej er indsigt til eksisterende gyllebeholdere.

Ejendommen ligger uden for bygge- og beskyttelseslinjer, så umiddelbart skulle der ikke være noget til hindring for udvidelse af ejendommen.

De ny bygninger opføres i tilknytning til de eksisterende bygninger. Tilbygningen i forbindelse med A. Kostald mod nord og den ny møddingsplads placeres syd for D. Kalvestad og vest for E. Gamle bindestald.

Alternative placeringer har været oppe og vende. Ift. placeringen af tilbygningen. Ansøger overvejede i første omgang at bygge til ved C. Kvistald, men denne tilbygning ville ikke fremtidssikre bedriften tilstrækkeligt, da denne tilbygning ikke kunne blive særlig stor. Den valgte placering med et velfærdsafsnit giver god mening ift. placeringen af A. Kostald og den tilhørende malkestald. Alternativ kunne man have valgt at lave en selvstændig bygning, men ift. størrelsen på tilbygningen ville dette ikke give mening.

Som udgangspunkt vil det heller ikke give mening at placere den ny mødding andre steder og den valgte placering er valgt fordi der allerede ligger en gammel møddingsplads, som dog ikke længere er i brug, så der er ikke overvejet alternative placeringer.

Der er ikke andre ejendomme med husdyrproduktion indenfor 300 m.

Ifølge ansøgningen er alle generelle afstandskrav overholdt.

Nærmeste §3 beskyttede vandløb løber ca. 200 m nord for ejendommen (Gram Å). Nærmeste § 3-sø ligger ca. 150 m nord for ejendommen. I forbindelse med både Gram Å findes også en række engarealer.

Ejendommen og dens arealer afvander til mindre vandløb i området samt Gram Å. Gram Å løber til Flads Å og videre til Ribe Å. Disse vandløb er en del af Ribe Å systemet der udmunder i Vadehavet ved Kammerslusen.

De nærmeste internationale naturbeskyttelsesområder ligger ca. 3000 m syd vest for ejendommen i forbindelse med Stenbæk Plantage og Heder. Arealet er udpeget som Natura 2000-område 253, habitatområde H262 og Fuglebeskyttelsesområde F121. Og ca. 3700 m nord vest for ejendommen ligger det internationale naturbeskyttelsesområder - Natura2000 område nr. 89, Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde/fuglebeskyttelsesområdet "Ribe Holme og enge med Kongeåens udløb".

Nærmeste Kategori 1 natur: er Stenbæk hede ca.3.500 m syd vest for ejendommen.

Nærmeste Kategori 2 natur: er et hedeareal placeret vest for Stenbæk hede, men udenfor Natura2000 udpegningen ca. 2.800 m fra ejendommen.

De nærmeste kategori 3 naturområder er en mose placeret ca. 730 m nord.

Vurdering

Ribe Landevej 12 er i henhold til udkastet til Kommuneplan 2021-2033 placeret i landzone og i et område, som er udpeget til et bevaringsværdigt/værdifuldt landskab. Det indebærer at der forud for eventuelle indgreb, der kan virke visuelt dominerende i forhold til de eksisterende landskabselementer, skal laves en analyse af, hvilke landskabselementer, der er karakteristiske og som derfor bør bevares og understøttes. Klassificeringen som bevaringsværdigt/værdifuldt landskab dækker først og fremmest Gram ådal, som ejendommen ligger på den sydlige bakkekant af.

Ejendommen ligger desuden i et større sammenhængende landskab som samtidig er udpeget som værdifuldt landbrugsområde hvor skovrejsning er uønsket.

Bygningsmassen udvides med en tilbygning til den eksisterende A. Kostald på ca. 15 m x 30,5 m (ca. 458 m²) samt en ny mødding på ca. 15 m x 20 m, som placeres hvor der tidligere har været placeret en mødding. Den øvrige udvidelse sker i eksisterende bygninger. Der er således tale om en udvidelse, der sker i tilknytning til hidtidig bebygget areal.

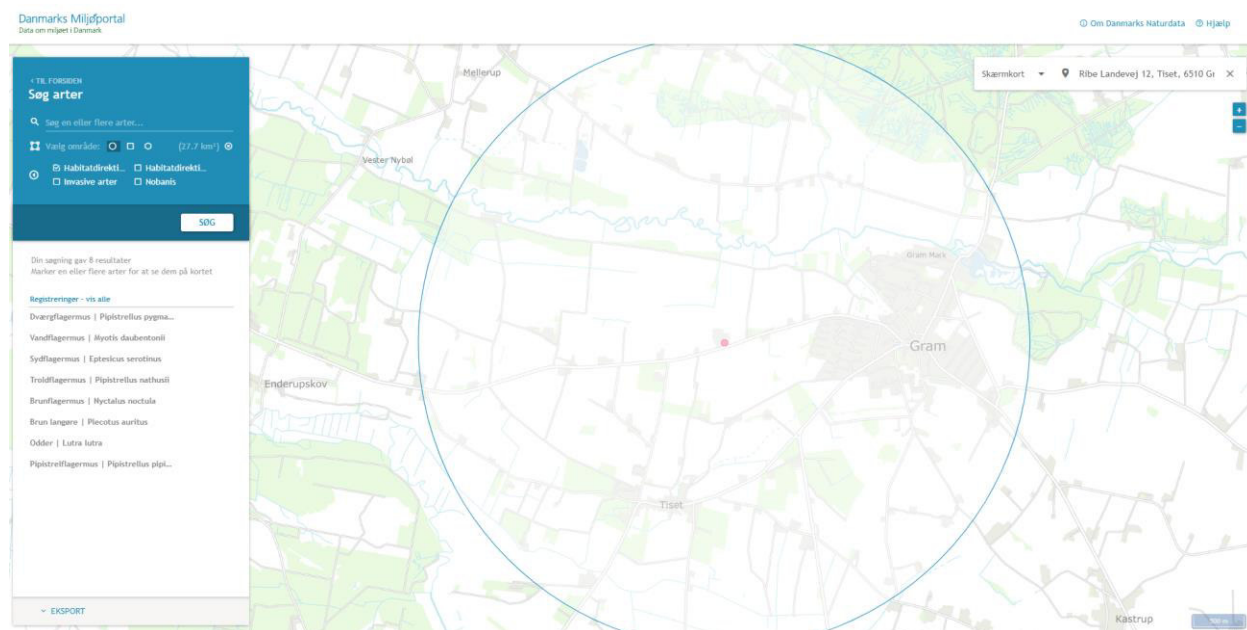
Ejendommen ligger samlet og delvist skjult af beplantning. Fra Folevej på den anden side af åen er der derfor kun delvis indsigt til gårdens bygninger, og da der ikke skal opføres større bygninger, vil de nye anlæg ikke berøre indsigten hen over ådalen. Da alle nyopførelser etableres i tilknytning til den eksisterende bebyggelse, vurderes det, at disse ikke vil have indflydelse på det omkring liggende landskab og det er ansøgers vurdering, at det samlede bygningsanlæg – efter udbygningen af det ansøgte – vil fremstå som en driftsmæssig enhed. Det vurderes tillige, at de nye bygninger ikke ændrer væsentligt på landskabet. Det vurderes derfor samlet, at udvidelsen og de deraf følgende ændringer i området ikke vil have negativ betydning for de landskabelige interesser eller være i strid med hensynet til at området er udpeget som et bevaringsværdigt/værdifuldt større sammenhængende landskab.

3.4.3 Bilag IV arter (B5, D1c)

Bilag IV arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Haderslev Kommune har i andre miljøgodkendelser for landbrug i nærheden lavet en vurdering af forekomsten af bilag IV arter i området. Herud af fremgår det, at Kommunen har registreret flere paddearter, omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistes i nærheden, så det vurderes at nogle arter med meget stor sandsynlighed forekommer i området.

Der er indhentet data af bilag IV arter fra Miljøportalen (jf. figur 5).

Figur 5: Registrering af Bilag IV-arter i området fra Danmarks miljøportal. Kort: <http://naturdata.miljoportal.dk>

Jf. ovenstående figur 5, så er der fundet flere flægermusarter beskyttet efter bilag IV samt odder indenfor den blå cirkel. Dette betyder dog ikke, at der ikke er andre bilag IV arter i nærheden af ejendommen, da det må formodes, at området kan være potentielt levested for bilag IV arter.

Det vurderes dog fortsat, at produktionen på ejendommen ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes som udgangspunkt ikke gamle bygninger og der fældes ikke store træer, der kunne være levested for flægermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter eller andre fredede eller rødlistede arter.

Det vurderes derfor, at det ansøgte projekt ikke vil forringe eller beskadige yngle- og rasteområder for arter opført på habitatdirektivets bilag IV eller andre beskyttede arter.

3.5 Ammoniakemission og -deposition (B5, B4, D1b, D1c)

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og gulvtype i ansøgt drift, nudrift og inden for de sidste 8 år samt oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Tabel 7: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og total fra husdyrbruget. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Ansøgning (227333) | Stalde og produktioner

Tegn og navngiv staldafsnit på kortet. Klik herefter på Listevisning for at oprette produktionsarealer med staldsystem og dyretype samt evt. miljøteknologi. Resultater af ammoniakberegninger kan ses under fanen "Resultater".

Kort	Listevisning	Resultater	 Kort i fuld skærm
------	--------------	------------	---

Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)

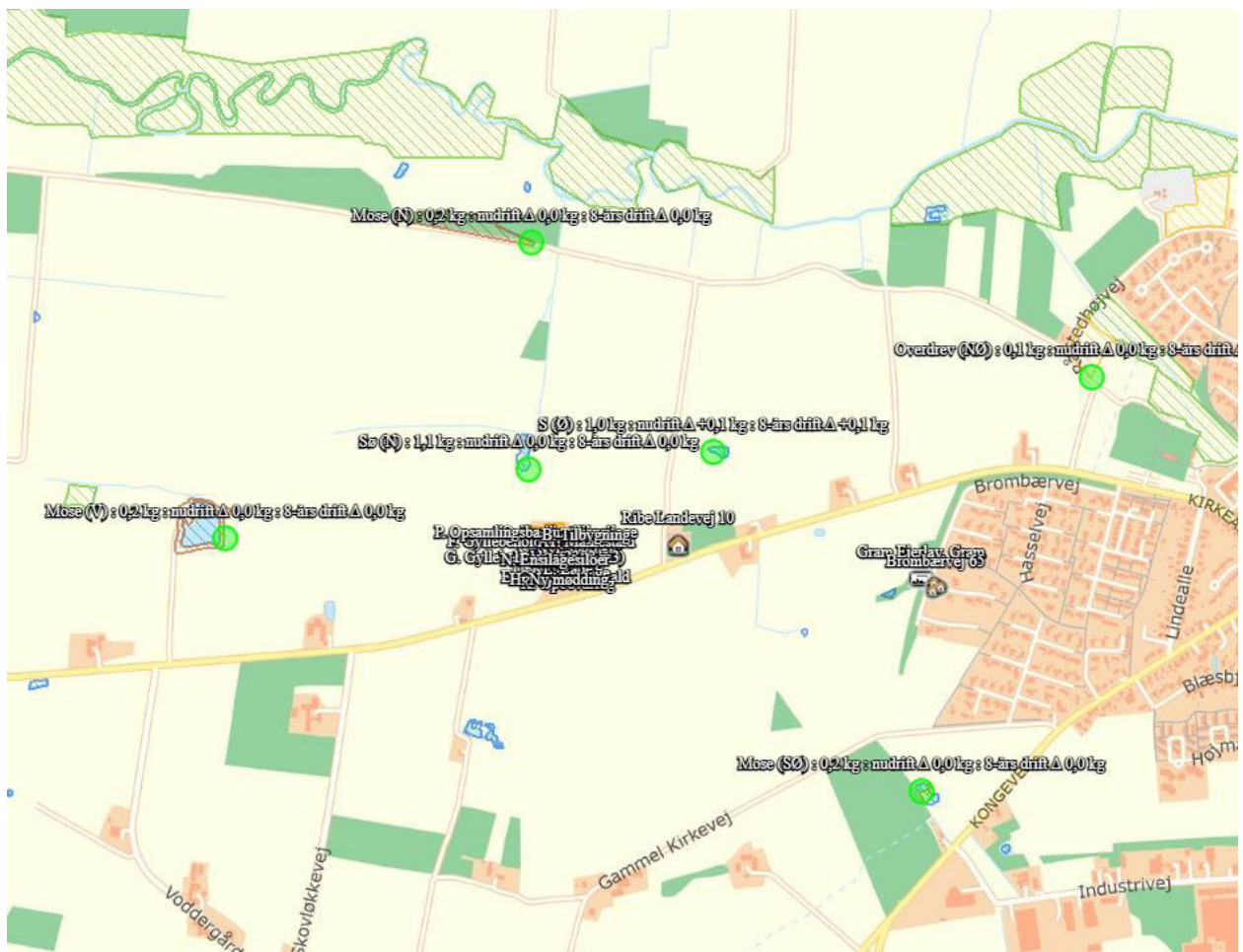
Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	3372,5	337,0	3709,4
Nudrift	3037,7	229,0	3266,6
8 års-drift	3037,7	457,9	3495,6

3.5.1 Naturpunkter (B5, E1b)

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttet af europæisk lovgivning (Natura2000 områder) eller efter dansk lovgivning, eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen klarificer naturen i kategori 1, 2 og 3 natur og fastsætter beskyttelsesniveauer som fremgår af dennes § 26-29

Naturområderne i nærheden af husdyrbruget fremgår af figur 6 og beregningerne af ammoniak til disse fremgår af tabel 8. Husdyrbruget overholder kravene til ammoniakdeposition til naturområderne i nærheden. Dette beskrives nedenfor:

Figur 6: Husdyrbrugets placering i forhold til de nærmeste naturområder hvortil der er foretaget beregninger. Kort: Husdyrgodkendelse.dk

Tabel 8: Ammoniakdeposition (kg N/ha/år) ved naturområder i nærheden af husdyrbruget. Af tabellen fremgår både total deposition og merdeposition til nudriften og 8-års driften. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Samlet resultat af ammoniakberegninger

Samlet emission: **3709,4** (kg NH₃-N/år)

Meremission (8 års-drift): **213,8** (kg NH₃-N/år)

Meremission (nudrift): **442,8** (kg NH₃-N/år)

Oversigt af naturpunkter

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
S (Ø)	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,1	0,1	1,0	▼
Sø (N)	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,1	1,1	▼
Stensbæk hede	Kategori 1	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0	▼
Overdrev (NV)	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0	▼
Stensbæk hede (SV)	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0	▼
Mose (V)	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,2	▼
Mose (SØ)	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,2	▼
Overdrev (NØ)	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,1	▼
Mose (N)	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,2	▼

Ved kategori 1 natur, skal der foretages en vurdering i forhold til kumulationsmodellen jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 26. Til hjælp kan kortlaget "kumulation" i husdyrgodkendelse.dk's kort anvendes.

Kategori 1 natur

Nærmeste Kategori 1 natur: er Stensbæk hede ca. 3.500 m syd vest for ejendommen. Beregningen viser en mer- og totaldepositionen på 0,0 kg N/ha/år.

De nærmeste kategori 3 naturområder er en mose

Kategori 2 natur

Nærmeste kategori 2 naturområder er et hede areal placeret vest for Stensbæk hede, men udenfor Natura2000 udpegningen ca. 2.800 m fra ejendommen. Totaldepositionen af ammoniak til dette punkt er 0,0 kg N/ha/år, og kravet på max 1 kg N/ha/år er dermed overholdt.

Kategori 3 natur

De nærmeste kategori 3 naturområder er en mose placeret ca. 730 m nord for ejendommen. Beregningerne viser en merdeposition på 0,0 kg N/ha/år og en totaldepositionen på 0,2 N kg/ha/år og kravet om en merdeposition på 1,0 kg N/ha/år er dermed overholdt.

Andet beskyttet natur

Der ligger flere naturlokaliteter beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 inden for 1.000 meter fra ejendommens anlæg jf. figur 7. Det drejer sig om både moser, engarealer og søer.

Figur 7: Kortet viser de beskyttede naturarealer indenfor en radius af 1000 m (blå cirkel) fra Ribe Landevej 12. Kort fra Husdyrgodkendelse.dk.

Der er lavet en beregning til den nærmeste søer. Der er en merdeposition på max 0,1 kg N/ha/år til disse. Da søer og engarealer som naturtype ikke vurderes som særligt næringsfølsom, og da ammoniakdepositionen fra bedriften ved nærmeste §3 engareal ikke overstiger beskyttelsesniveauet for kategori 3 naturområder, som vurderes at være mere næringsfølsomme end vandhuller og enge, så vurderes det fortsat, at vandhullerne og engarealerne indenfor 1.000 meter af bedriften ikke påvirkes i negativ retning af ammoniakdepositionen.

Ud fra ovenstående beregninger vurderes det, at den ansøgte udvidelse ikke vil have væsentligt indvirkning på den omkringliggende natur, da alle beregninger viser, at de overholder de beskyttelsesgrænser der er sat i gældende lovgivning.

3.6 Lugtemission (B6, B4, E1b, E1c, F4)

Lugtemission forekommer fra produktionen i staldanlæggene og ved håndtering samt udbringning af husdyrgødning. Selve staldanlægget forventes ikke at give anledning til væsentlige lugtgener ud over, hvad der er normalt for denne type af animalsk produktion.

I Husdyrgodkendelse.dk er der beregnet hvilke afstande, der som minimum skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper. Af figur 8 fremgår den aktuelle afstand (ukorrigerede geneafstand) fra ejendommens lugtcentrum til nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone samt geneafstanden til samme områder. Den ukorrigerede geneafstand er geneafstanden, hvor alle staldanlæg er medtaget ved beregningerne, uanset om de senere bliver screenet bort som følge af afstand eller korrigeret for vindretning.

Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger bl.a. af størrelsen af produktionsarealet, typer af husdyr og geografisk placering. Disse faktorer indgår i lugtberegningen. Lugtgeneafstandene er beregnet ved fuld besætning i staldene.

Som det fremgår af figur 8 er lugtgenekriteriet overholdt til alle målepunkterne - nærmeste nabo, samlet bebyggelse og byzone.

Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er Ribe Landevej 1, som ligger ca. 370 m øst for ejendommen (eksisterende kostald). Nærmest samlede bebyggelse er beliggende i Gram ca. 830 m syd øst for ejendommen (eksisterende kostald). Gram er ligeledes nærmeste byzone som er placeret ca. 800 m syd øst for ejendommen (eksisterende kostald).

Ansøgning (227333) | Nabopåvirkning

For at der kan beregnes om lugt fra anlægget, skal nabobebyggelse og byzone angives på kortet. På "Listevisning" vises en oversigt over de nabobebyggelse der er angivet, og på "Resultater" findes resultaterne af de lugtberegninger der er foretaget på ansøgningen.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Ribe Landevej 1	0	FMK	93,6	93,6	410	Ja
 Brombærvej 65	0	NY	214,8	214,8	878,1	Ja
 Gram Ejerlav, Gram	0	NY	321,7	321,7	841,2	Ja

Konsekvenszone: 371 m

Figur 8: Samlet resultat af lugtberegningen fra Husdyrgodkendelse.dk.

Vurdering

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser inden for samlet bebyggelse, byzone samt enkelt bolig er overholdt, idet den korrigerede geneafstand er kortere end afstanden mellem staldanlæg og hhv. byzone, samlet bebyggelse og nærmeste nabo uden landbrugspligt jf. figur 8.

Ifølge kommunens oplysninger har der ikke tidligere været lugtklager over ejendommens drift.

Det vurderes derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for naboerne og at det er sikret, at risikoen for væsentlige lugtgener er begrænset og ikke ud over, hvad der kan forventes af en husdyrproduktion af den i projektet angivne størrelse.

3.6.1 Kumulation til naboer (B6, E1b)

Der er ikke fundet kumulation med øvrige husdyrbrug.

3.7 Øvrige emissioner og gener (B7, E1b, E1c, F2, F3, F4)

Ud over lugt og ammoniakemission kan der fra et husdyrbrug være gener fra støj, støv, fluer/skadedyr, lys, transporter. Desuden kan energiforbruget til produktionen påvirke klimaet.

3.7.1 Støj (B7, E1b, F5c)

Den væsentligste støjgene vil formentlig være kørsel med traktor og landbrugsmaskiner i.f.m fodring og markarbejde, og kørsel med lastbiler og gyllevogn til og fra ejendommen.

Der findes mekanisk ventilation i alle staldbygninger som styres manuelt og udelukkende bruges ved behov. Ventilationens drift afhænger af temperaturen. Der er en mobil kompressor i A. Kostald og en stationær i malkestalden. Der er desuden en vacuumpumpe til malkeanlægget. Vaccumpunken står i et lukket rum og kan stor set ikke høres udenfor stalden. Alle anlæg står indenfor og der forventes derfor fortsat ikke støjgener for disse anlæg.

Der pumpes gylle fra A. Kostald til gyllebeholderne 2 gange om ugen a ca. 1 time. Dette foregår med en elpumpe. Fra kviestalden pumpes der gylle hver 14 dag a ca. 1 time med traktorpumpe.

Foderet udfodres vha. mikservogn og en traktor. Foderet blandes hverdag imellem kl. 7.30 og kl. 9.

Malkning foregår i malkestald to gange i døgnet. Fra 4.30-8.00 og 16.00-19.00.

Mælken afhentes pt. hver anden dag ca. kl. 20.30 og dette tager ca. en halv time.

Dybstrøelse fra kælvningsboks og det ny velfærdsafsnit udtages 4-5 gange årligt. Boksene ved småkalvene muges dog ca. hver 14 dags.

Møget fra småkalveboksene lægges på møddingsplads hvis det ikke kan køres direkte ud. Dybstrøelse fra kælvningsboksene køres enten direkte ud eller i markstak, som overdækkes hvis det ikke er muligt at bringe det direkte ud.

Der kan forekomme maskinstøj i forbindelse med udkørsel af gylle og ved markdriften. Gyllen udbringes i planternes vækstsæson, hovedsageligt i perioden fra 15. februar til 15. maj samt i august og september måned. Udbringningen forventes at tage 5-6 dage fordelt over året.

Markarbejde foregår i sæsonen fra februar til november.

Ensilering slæt af græs, foregår midt maj, midt juni samt i september/oktober. Majs ensileret i perioden oktober – november. Halm og korn køres ind i perioden august til september. Alt markarbejdet er desuden afhængigt af vejrforhold.

Flytning af dyr foregår ved brug af kreaturvogn.

Gyllepumpe/omrører kører ca. 5 gange i ugen og gyllen pumpes rundt i stalden (rundskyl), for at få en homogen masse. Dette tager ca. 1 time. Dette styres manuelt og omrøringen foregår indenfor normal arbejdstid.

Der strøes måde om formiddagen og om eftermiddagen, dette gøres manuelt og dette forventes ikke ændret og giver dermed ikke anledning til støj, andet end fra dyrene.

Der bliver leveret foder ca. hver 3 uge og dette forventes ikke ændret udover større mængder ad gangen.

Dyrlægen kommer når der er behov for det, og inseminør tilkaldes ligeledes når der er behov. Klovsbeskæring foretages ca. 3-4 gange årligt, og her beskæres alle dyr.

Tabel 9: Mulige støjkloder på ejendommen

Støjkilde	Placering	Driftstid
Fodringstider	Staldene	Ca. kl. 7.30-9.00 dagligt
Udkørsel af husdyrgødning	Staldene/gyllebeholderne	Marts-maj og september-oktober primært 8.00-18.00 og så vidt muligt ikke weekend
Lastbiler m.v.	Ved stalde og lade/maskinhus	Dagtimerne
Markvanding	-	-
Malkeanlæg	Kostald	4.30-8.00 og 16.00-19.00.
Kompressor	Kostald og værksted	Ved behov ca. 1 gang om dagen
Afhentning af mælk	Kostald	Pt. hver anden dag kl. 20.30.

Derudover kan der opstå lidt støj ved ind og udlevering af dyr. Dette foregår så vidt muligt indenfor normal arbejdstid.

Der foretages ikke øvrige støj og vibrationsdæmpende foranstaltninger, ud over de tiltag der er gjort i forbindelse med etableringen af stalden.

Alle pumper og installationer til malkeanlægget sidder inde i bygningen og er placeret i isolerede rum.

Gylle og vandpumper er placeret i brønde.

Der anvendes maskinstation til udbringning af gylle så dette kan gøres på få dage og med større maskiner, som giver færre kørsler.

Det forventes fortsat heller ikke at være et problem med fx vibrationer og lavfrekvente lyde fra ejendommen.

Da støjen aftager eksponentielt med afstanden til lydkilder, er der ingen problemer med at overholde Miljøstyrelsens vejledning. Støj foranlediget af markdriften er ikke medtaget i redegørelsen, idet denne ikke er påvirket af den ansøgte udvidelse. Virksomhedens bidrag til trafikstøjen i området vurderes at være begrænset i forhold til den samlede trafikbelastning og ændres ikke væsentlig som følge af ansøgningen. Der er ikke foretaget støjberegninger, da det vurderes, at der ikke er særlige støjkilder ud over hvad der kan forventes på en landbrugsejendom.

Støj fra ejendommen forventes ud fra ovenstående fortsat ikke at være et problem for de omkringboende.

3.7.2 Støv (B7, E1b)

Det er ansøgers vurdering, at der ikke vil være væsentlige gener i forbindelse med husdyrbrugets daglige drift udenfor ejendommens areal.

I forbindelse med transporter til og fra ejendommen samt ved levering og håndtering af råvarer og mineraler kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter.

Der kan komme støv ved levering af fodermidler, der tippes af indendørs og ved snitning og indkørsel af halm til senge og dybstrøelsesstaldene.

Da flere af kørselsarealerne består af jord/sand vurderes det dog, at der kan opstå støvgener i forbindelse med kørsel i meget tørre perioder. Alle transportveje og udendørs arbejdsområder er derfor belagt med grus for at minimere disse gener. Ansøger efterlever også god landmandspraksis. Det vil sige, at al transport til og fra bedriften foregår ved hensynsfuld kørsel og at aktiviteter, herunder levering og udkørsel, planlægges således, at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Nærmeste nabo uden landbrugspligt ligger syd øst for ejendommen og da den fremherskende vindretning er fra syd vest vil evt. støv kun i mindre perioder gå i denne retning og normalt vil støv fra ejendommen ikke give anledning til støvgenerne.

Ud fra ovenstående beskrivelse vurderes det, at produktionen fortsat ikke vil give anledning til væsentlige støvgener for omgivelserne.

3.7.3 Lys (B7, E1b, F4c)

Der lys i kostalden døgnet rundt, dog med reduceret styrke om natten.

Der er som udgangspunkt LED-lystofrør i staldene og eller vil der blive udskiftet til LED i nær fremtid. I Malkestalden er der udover LED opsat to halogenlamper. Alt lys er som udgangspunkt placeret højt i bygningerne og vil derfor ikke virke generende udenfor bygningerne. Der er ingen større glaspartier.

Der kan forekomme dage hvor der er behov for lys, f.eks. ved akut behov for dyrlæge hjælp eller andre akutte situationer.

Lyset er ikke synligt for naboer og det vurderes derfor ikke at være til gene for trafikken eller for de omkringboende.

3.7.4 Emission af vibrationer fra ejendommen (F5c):

Det forventes fortsat ikke at være et problem med fx vibrationer og lavfrekvente lyde fra ejendommen. Der foretages ikke øvrige støj og vibrationsdæmpende foranstaltninger, ud over de tiltag der er gjort i forbindelse med etableringen af tilbygningen. Som udgangspunkt står støjende og vibrerende indendørs og/i isolerede rum.

3.7.5 Varmeemission (F5c)

Det forventes fortsat heller ikke at være et problem med varmeemission fra ejendommen og alle tiltag ift. at begrænse varmeudslip er taget.

3.7.6 Strålingsemission (F5c)

Det vurderes ikke at være maskiner eller lignende der udsender stråling på ejendommen. Det forventes derfor fortsat ikke at være et problem med stråling fra ejendommen.

3.7.7 Skadedyr (B7)

Der tilstræbes god renholdelse i og omkring stalde. Spild af foder undgås så vidt muligt og affald fjernes løbende.

Der anvendes kommunal rottebekæmpelse, og der er på ejendommen en god bestand af katte. Der holdes rent og ryddeligt om bygningerne, så rotte bestanden holdes nede.

For at nedsætte opformering af fluerne i strøelse, udstrøs der gift i dybstrøelsen og der hænger fluefælder i form af fluestrips i stalden samtidig med, at der sker hyppig udmugning ved kalve.

Det vurderes ud fra ovenstående tiltag, at bedriften ikke vil give anledning til væsentlige fluegener eller problemer med skadedyr.

3.7.8 Transporter (B7)

Der er to tilkørsler fra Ribe Landevej syd for ejendommen. Den østlige tilkørsel deles med privaten. Maskinstationen står for udbringning af husdyrgødningen. Gyllevognen er på ca. 24 m³ og møgsprederen er på 22 m³. Markerne ligger tæt på ejendommen, og en stor del af gødningen kan bringes ud uden at der køres på offentlig vej. For at komme til de fjerneste marker ved Vester Lindet køres der gennem Gram.

Hvorvidt f.eks fodertransport og afhentning af mælk passerer tætbeboede områder, afhænger af den rute, som hhv. foderfirma / chauffør og mejeri vælger. Dette ligger udenfor ansøgers indflydelse.

Nedenstående tabel viser det skønnede antal transportør før og efter udvidelsen. Som udgangspunkt forventes antallet af transportør ikke at stige, da selve udvidelsen af det samlede dyrehold ikke udvides mærkbart.

Foder opbevares hovedsageligt i L. Lade, hvortil denne transport primært går.

Der leveres som udgangspunkt 3 forskellige slags fodermidler (roepiller, soja og rapskager), samt kraftfoder til kalve og køer til ejendommen. De fleste fodermidler leveres i store træk, og tippes af i L. Lade. Korn og halm opbevares på ansøgers ejendom Voddergårdvej 4, 6510 Gram. Der hentes halm ca. hver 14 dag. Korn hentes ved behov ca. 1 gang i ugen. Kornet vales på Voddergårdvej 4. Der leveres foder 1-2 gange i måneden.

Der forventes en lille stigning i transporter af foder, men som udgangspunkt leveres der mere pr. gang.

I produktionsanlægget anvendes årligt ca. 400-500 bigballer halm. Dette køres til Voddergårdvej 4 og der hentes et læs ca. hver 14 dag. Hvilket udgør ca. 26 transporter om året.

Dieselolie leveres ca. 10 gang årligt. Dette forventes ikke ændret.

Maskinstation varetager en stor del af markarbejdet, herunder også udbringning af gylle og dybstrøelsesmøg. Gyllen udbringes med 25 tons vogn.

Der muges ud ca. 4-5 gange om året og dette køres i markstak eller direkte ud og pløjes ned.

Mælken afhentes pt. hverdag og tankbilen kommer normalt kl. 20.00.

Ca. 1 gang månedligt afhentes tyrekalve, og andre dyr til slagtning eller levebrug. Døde dyr afhentes efter behov, og i den nuværende drift har der i gennemsnit været én hver 14 dag og dette forventes at stige en lille smule.

Tabel 10: Transporter

Transporter	Før udvidelse			Efter udvidelse		
	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transportmiddel	Antal/år	Kapacitet pr. transport	Transportmiddel
Foder	30	15 t – 25 t	Traktor eller lastbil	30	20 t – 30 t	Traktor eller lastbil
Halm	26	Ca. 15-20 bigballer	Traktor	26	Ca. 15-20 bigballer	Traktor
Eget foder inkl. ensilage og halm	300	12 t - 15 t	Traktor	300	12 t - 15 t	Traktor
Dieselolie/ Fyringsolie	8		Tankbil	8		Tankbil
Levende dyr	88		Lastbil	88		Lastbil
Gylle med spredevogn	300	(25) tons	Traktor + gyllevogn	315	(25) tons	Traktor + gyllevogn
Fast møg	Ca. 20 læs	Ca. 15 t	gyllevogn	Ca. 40 læs	Ca. 20 t	gyllevogn

Afhentning af mælk	183		Tankbil	183		Tankbil
Afhentning af døde dyr	20		Daka	25		Daka
Handelsgødning	8		Traktor eller lastbil	8		Traktor eller lastbil
Affald	26		Sejer	26		Sejer
Transporter i alt	1009			1043		

Herudover forekommer transport med mindre biler og personbiler, herunder f.eks. dyrlæge, inseminør mv.

Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet efter færdselslovens regler.

Der passeres enkelt boliger på vejen ind til ejendommen. Ved transporter udefra kører en del af dem igennem Gram. Der sker dog kun få gylletransporter gennem byen, og det tilstræbes at gyllekørsel gennem byen foretages på hverdagen.

Ud fra ovenstående vurderes det, at trafikken til og fra ejendommen ikke vil have væsentligt betydning for de omkringboende ift. hvordan det er i dag.

For at mindste gener fra transport vil transporterne hvis muligt primært foregå på hverdage og indenfor normal arbejdstid. Sæsonarbejde kan dog forekomme uden for disse tidspunkter, men vil søges begrænset.

3.8 Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, E1b, E1c, F1c, F1d, F5f)

Det er begrænset hvor meget affald der genereres på ejendommen. Hovedparten af affaldet er emballage fra indkøbt sækkevarer og plastik fra plansiloerne.

Der findes en containerordning med en godkendt modtager, Jens Juhl. Afhentning af affald sker én gang i måneden. Der er to containere på ca. 800 L. Herudover findes der en 240 L container til dagrenovation. Den tømmes hver 14. dag. Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug. Fast affald vil typisk inkludere elementer som tom emballage fra vaskemidler, skyllemidler, foderminerale, pattesalve, mælkefiltre, gummihandsker, plasthandsker, vat, papir, pap og plast fra emballage, overdækningsplast, lysstofrør, elpærer, medicinrester, emballage fra medicin og andre medikamenter (ormekur, fluestrips osv.). Affaldet vil typisk kunne opdeles i nedenstående: 19.00 Forbrændingseget 23.00 Ikke forbrændings egnet 50.00 Papir og pap 51.00 Glas 52.00 Plast (EAKode 02 01 04) (afdækningsplast og indpakkingsplast) 52.06 PVC 56.20 Jern og metal. Det er dog ikke muligt at opgøre mængderne, da det over den 8-årige godkendelsesperiode vil afhænge af mange variable lige fra klima, udbytter i marken, sygdom i besætning, modernisering af produktionen eller leverandørskift af produkter anvendt i produktionen. Affald opbevares og bortskaffes efter kommunens regulativer. Der foretages ikke afbrænding af affald på ejendommen. Det gælder dog ikke afbrænding af affald, der er tilladt i medfør af kommunernes affaldsregulativ (haveaffald og skovaffald).

Der opbevares som udgangspunkt ikke olieaffald på ejendommen, da maskiner serviceres på autoriseret værksted. Dog kun en meget begrænset mængde til små maskiner. Olie opbevares i tromler a 200 l, der opbevares i L. Lade til det afhentes af CN Tiest minimum én gang årligt.

Metalskrot afhændes til produkthandler, til genanvendelse.

Der opbevares ligeledes meget lidt medicin eller veterinært affald på ejendommen. Dyrlægen sørger som hovedregel selv for at tage evt. rester med efter behandling af dyr. Hvis der opbevares medicin på ejendommen er der efter rådgivningsaftale med dyrlægen opstillet et lukket/aflåst skab til formålet.

Tom emballage fra vaske og skyllemidler fra malkeanlægget afleveres til leverandør. Tomme dunke opbevares i teknikrum ved siden af tankrummet.

Kemikalierester og tomme dunke tager maskinstationen som udgangspunkt med, da de sprøjter for ansøger. Hvis der skulle opstå et behov anskaffes en gammel fryser med lås eller lignende.

Som udgangspunkt benyttes der ikke mere foder end der er behov for og husdyrgødning anvendes til gødskning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun restfraktioner ender i container med brændbart affald.

Det vurderes derfor, at sortering, opbevaring og bortskaffelse af affald sker miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Haderslev Kommunes affaldsregulativer.

Det vurderes ligeledes, at affald håndteres og opbevares, så der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.

Opbevaring af gylle sker i godkendte gylletanke med overdækning. Gylletankene inspiceres løbende for utætheder mv. Gylletankene er ikke beliggende i risikoområde og der udføres løbende 10 års beholderkontrol. Beholderne tømmes med selvsugende gyllevogn og risikoen for spild er derved minimal.

Ved ovenstående forholdsregler mindskes risikoen for en punktforurening som følge af uheld under håndtering af gylle og kemikalier.

3.8.1 Døde dyr (B8, F1d)

Døde dyr bortskaffes via DAKA efter behov og med dags varsel i henhold til gældende regler². Dyrene er placeret hævet fra jorden på befæstet areal vest for ejendommen. Ansøger forventer at der bliver max 5 døde køer og max 20 døde kalve.

3.8.2 Affald (B8, F1d)

Der findes en containerordning med en godkendt modtager, Jens Juhl. Afhentning af affald sker én gang i måneden. Der er to containere på ca. 800 L hver. Den ene er placeret i L. Lade og den anden er placeret ved indgangen til A1. Malkestald.

Pap og papir køres til genbrug. Medicinaffald returneres med dyrlæge. Gammelt jern køres til produkthandler.

---

² BEK nr. 558 af 01/06/2011 om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr

Affald skal i henhold til lovgivningen opbevares, håndteres og bortskaffes efter Haderslev Kommunes til enhver tid gældende regulativer og forskrifter.

Farligt affald skal anmeldes til Kommunen. Anmeldelsen skal omfatte oplysninger om affaldstype (EAK-kode), samt affaldets mængde, emballering, sammensætning og egenskaber. Ovenstående tabel er ikke en anmeldelse af farligt affald. Desuden skal al farligt affald sorteres i separate beholdere og afleveres til godkendte modtagere, hvilket skal kunne dokumenteres overfor kommunen. Opbevaring og bortskaffelse af affald skal altid ske efter Kommunens regulativer.

Ved transport af affald skal transportør (ansøger eller andre) sikre at transporten sker på en sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig måde, og at den ikke er til gene eller fare for omgivelserne.

Det vurderes at ansøger lever op til krav ift. opbevaring af affald, så det ikke medføre væsentlige gener for miljøet.

3.8.3 Olie- og kemikalier (B7, B8, F1c, F1d)

Det er ansøger der driver markdrift fra ejendommen. Der er opbevares som udgangspunkt ikke pesticider, plantebeskyttelsesmidler og handelsgødning på ejendommen. Maskinstationen forestår sprøjtning, og har vand med. Sprøjttemidler påfyldes i marken. Der opbevares kun ca. 5 L pesticider på ejendommen. De står i aflåst fryser i den gamle bindestald. Maskinstation tager tomme embalagedunke med retur.

Kemikalier/rengøringsmidler der anvendes i produktionen står i det gamle tankrum samt i L. Lade. Der leveres kemikalier i 20 og 50 liters dunke. Der er et oplag af ca. 20 x 20 liters dunke og ca. 4 x 50 liters dunke. Rester og tomme dunke fra landbrugskemikalier, afleveres hos leverandør af disse.

Virksomhedens medicinaffald, veterinært affald m.v. opbevares utilgængeligt for uvedkommende. Kanyler opbevares i dunk når dunken er fuld tager dyrlægen dem med. Medicin opbevares i skab i stalden. Der udleveres kun medicin til forbrug ved efterbehandling af dyr. Lægemedler rester o.a. afleveres til dyrlægen. Mængden omfatter ca. 10 kg årligt.

Der er to dieseltanke på ejendommen, som begge er placeret i L. Lade jf. situationsplanen. Én på 1200 l fra 2016 (nr. 028023 og G. nr. 51-5323) og én på 2500 l fra 2010 (nr. 020005-11 og G. nr. 01-5023) Tankning af diesel sker på plads med fast tæt bund, således at der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overflade eller grundvand.

Smed forestår servicering af landbrugsmaskiner samt bortskaffelse af spildolie. På ejendommen findes ca. 25 L spildolie som afleveres til smeden. Spildolie opbevares i plastdunke på fast gulv i værksted.

Dieseltanke og alt olieopbevaring er placeret på fast gulv uden afløb. Der forefindes opslugningsmateriale i form af kattegrus eller lignende på ejendommen.

Ved efterlevelse af ovenstående vurderes det, at opbevaring af olie og kemikalier ikke giver anledning til væsentlig risiko for forurening af jord og grundvand. Affald vil altid blive bortskaffet i henhold til Haderslev Kommunes affaldsregulativer. Spildolie må således kun afleveres til godkendte modtagere.

3.8.4 Råvare (B7, F1c)

De væsentligste råvarer i forbindelse med produktionen er foder og vand. Ansøger bestræber sig på, at anvende så få foderenheder og så lavet et råprotein- og fosforindhold som muligt.

Der fodres primært med grovfoder (majs og græs), som opbevares på ensilagepladsen eller i markstak ved behov. Grovfoderet suppleres med indkøbt soja, kraftfoder og mælkeerstatning til de helt små kalve samt eget korn. I planlagt drift opbevares ca. 90 % i plansilo. Markstakke vil højst være placeret det samme sted i 24 mdr., og der vil gå 5 år før ensilagen igen placeres på samme sted.

Halm, hø og korn til fodring opbevares på ejendommen Voddergårdvej 4. I L. Lade opbevares soja, kraftfoder mineraler og vitaminer der anvendes i foderet. Noget løst og andet i sække.

Det vurderes at driften ikke medfører væsentlige støvgener uden for ejendommen.

Det er ansøgers vurdering, at råvare og hjælpestoffer opbevares efter forskrifterne og dermed på en forsvarlig måde, så der ikke vil være mulighed for, at forurene det omkringliggende miljø.

I henhold til BREF dokumentet er det BAT at sikre effektiv fodring gennem sammensætning af foderet og løbende kontrol, således at det stemmer overens med dyrenes behov, samt at reducere indholdet af råprotein i foderet. Selvom BREF-dokumentet kun er gældende for IE-brug gør ansøger en indsats for at efterleve dette i det omfang det er muligt. Der udarbejdes fx en foderplan i samarbejde med konsulent og med anvendelse af nyeste viden indenfor fodring til kalve og goldkøer. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.

Ved efterlevelse af dette vurderes det, at ejendommen lever op til BAT for foder.

Vandforbruget er beskrevet i afsnit 3.8.6

3.8.5 Energiforbrug (B8, F1c)

Elforbruget dækker primært belysning, gylleomrører, malkeanlæg samt øvrige elektriske maskiner. Ansøger oplyser, at der på ejendommen forventes et årligt energiforbrug på ca. 180.000 kWh/år og dertil kommer forbruget til markvanding, som afhænger af behovet for vanding og kan svinge meget fra år til år. Derudover forventer ansøger at bruges omkring 25.000 l diesel. Stuehuset opvarmes via jordvarme og varme fra stalden.

Staldene er som udgangspunkt med naturlig ventilation. Der er dog mulighed for at igangsætte ventilatorer ved behov. Der er natsænkning på lyset i stalden om natten. Der kan forekomme dage hvor der er behov for lys, f.eks. ved akut behov for dyrlæge hjælp eller andre akutte situationer.

Der er ur på en del af udendørs belysning. Der er varmegenvinding fra mælkekølingen. Varmen bruges i stuehuset. Der anvendes varmegenindvinding via jordvarme.

Følgende energibesparende tiltag er indført:

- I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i stalde, vil der blive opsat lavenergi lysstofrør.
- Lyset i staldene er tændt efter behov.
- Der anvendes frekvensstyret pumper, hvor det er muligt, da disse kun anvender den energi der er behov for, mht. flow.
- Der anvendes forkøler (isbank) på mælk, hvor kølevand (varmen) genanvendes til opvarmning.
- Vaskeanlægget kører på spareprogram, så det bruger mindre energi pr gang.

- Staldene er med naturlig ventilation dog med mulighed for ventilation ved behov
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.

Der anvendes ca. 165.000 kWh/år (fra årsopgørelse) i den nuværende situation og ved fuld udvidelse til 260 køer + 260 kvier forventes elforbruget at stige til ca. 170.000 kWh/år. Det er hovedsageligt energi til den ekstra malkning der vil stige. De oplyste tal er med inklusiv el til markvanding.

Ifølge normtal fra Håndbog til driftsplanlægning 2015 fra Seges er det forventelige elforbrug ca. 670 kWh pr. årsko (tung race), dog med mulighed for store variationer.

Med en forventelig fremtidig produktion på 260 køer og 260 kvier (stor race) giver det et elforbrug på ca. 156.000 kWh. Det forventede elforbrug er derfor lidt højt end normen. Dette skyldes dog, at markvanding er med i vores opgørelse og hvis dette trækkes fra, så vurderes det, at elforbruget ligger meget tæt på normen.

Produktionsanlægget bygger på principper, der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter, og der vil løbende blive indhentet opdateret viden, med henblik på forbedringer der lever op til nutidens miljøkrav. Herunder vil der ved løbende udskiftninger blive undersøgt, om der er anlæg på markedet der er mere energibesparende, med henblik på energiforbedringer af anlægget. Dette vil også medføre, at der med den løbende vedligeholdelse af anlægget, herunder udskiftning af lysstofrør i øvrige stalde, kan forventes at disse udskiftes til lavenergi lysstofrør.

Ud fra ovenstående vurderes det, at elforbruget på ejendommen vil være normalt for denne type af husdyrproduktion i eksisterende staldanlæg ældre dato.

3.8.6 Vandforbrug (B8, F1c)

Vandforbruget dækker drikkevand inkl. vandspild, vask af evt. malkestald og vask af stald og maskiner. Vand kommer fra Gram vandværk.

Der anvendes ca. 9.000 m³ i den nuværende situation og ved fuld udvidelse til 260 køer + 260 kvier vil vandforbruget til produktionen stige til ca. 10.500 m³. Det er hovedsageligt mængden af drikkevand til køerne der stiger. En del af dette (ca. 40 %) afgives som mælk eller fordamper. Resten går til gyllen.

Samlet vandforbrug i m³ til et årsdyr (365 foderdage) af malkekøer, hundyropdræt, slagtekalve og ungtyr

	Malkekøer		Opdræt		Slagtekalve		Ungtyr	
	Stor race	Jersey	Stor race	Jersey	Stor race	Jersey	Stor race	Jersey
Drikkevand incl. vandspild	28	26	5,3	4	8,7	8,0	9,8	9,1
Staldrensning	3	3	0,4	0,3	0,4	0,3	0,4	0,3
Rensning af malkeanlæg	2	2	-	-	-	-	-	-
Forbrug i alt	33	31	5,7	4,3	9,1	8,3	10,2	9,4

Kilde: Håndbog i kvæghold 2011

Ud fra ovenstående normtal vil normforbruget af vand til drikkevand og vaskevand ved 260 køer og 260 kvier, stor race blive ca. 10.000 m³ og det forventede forbrug bliver ca. 10.600 m³ og det forventede vandforbrug ligger derfor tæt på normen.

Det er ikke udarbejdet planer for vedligehold og reparationer, men ved daglig inspektion vil der blive undersøgt for eventuelle lækager i forbindelse med drikkevandssystemet med efterfølgende igangsætning af reparation.

Følgende vandbesparende tiltag er indført:

- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Vandforbruget registreres.
- Der er opsat flydere i drikkekar samt drikkeolber, hvilket er med til at sikre et stabilt vandtryk. Hermed opnås begrænset drikkespild og bedre vandoptagelse.
- Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Ud fra ovenstående forventes vandforbruget fortsat ikke at have nogen skadelig virkning på overfladevandet i nærheden af ejendommen. De generelle regler sørger desuden for at minimere risikoen for forurening af vandressourcerne i nærheden. I afsnit 3.9 Forurenings- og gene begrænsende tiltag er særlige forhold for ejendommen beskrevet.

3.8.7 Spildevand og restvand (B7)

Afløbsforholdene på ejendommen ændres som udgangspunkt ikke ved denne ansøgning. Og overfladevandet fra plansiloanlægget vil fortsat blive sprinklet ud. Tagvandet fra tilbygningen tilkobles ikke det eksisterende system. Tagvandet falder i stedet på jorden hvorfra det nedsiver.

I dybstrøelsesboksene er der etableret afløb/pumpebrønde, så disse kan vaske. Der har dog ikke været behov for at vaske dem og dybstrøelsen opsuger normalt væden.

Spildevand fra bedriften består primært af vand fra rengøring af malkestald og drikkevandsspild.

Vand fra møddingsplads ledes til kegle/gammel kanal fra kalvestalden hvorfra slamsuger pumper til gyllebeholder ved behov evt. laves system, så afløb kan blive ledt direkte til gyllebeholder.

Maskinstation varetager sprøjtning, så der forekommer ikke vask af sprøjteudstyr på ejendommen.

Tagvand og overfladevand fra befæstede arealer, hvor der ikke forekommer spild af husdyrgødning, ledes til dræn nord for ejendommen. Dette forventes ikke ændret ved denne ansøgning jf. afløbsplanen.

Der afledes ikke sanitært spildevand fra produktionsbygningerne, hverken før eller efter udvidelsen. Spildevand fra stuehuset ledes til septiktank og derefter til nedsivningsanlæg.

I spildevandsbekendtgørelsen defineres spildevand som alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse samt befæstede arealer. Tag- og overfladevand defineres som regnvand fra tagarealer og andre helt eller delvist befæstede arealer. Tag- og overfladevandet må ikke indeholde andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regn vand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer, eller have en væsentlig anden sammensætning.

Det er ansøgers vurdering, at alle forhold omkring spildevand håndteres forsvarligt og lever op til kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsens generelle krav.

3.8.8 Indvirkning på Klima og sårbarhed overfor klimaændringer (F5f)

Det er ansøgers vurdering, at ejendommens husdyrbrug har en meget lille indflydelse på verdens klima generelt. Dette begrundes med at ansøgers husdyrbrug er placeret i Danmark som allerede har opstillet en masse generelle regler for hvordan et husdyrbrug skal drives i Danmark. På baggrund af dette er Dansk Landbrug allerede meget effektiv ift. til klimatilpasning og udledning pr. produceret enhed. Ansøger har derudover stor fokus på hvordan der fodres på ejendommen og hvordan markbruget drives for at begrænse udledningen af CO2 og Metan fra ejendommen.

Ansøger vurderer ikke at ejendommen er specielt sårbar overfor klimaændringer. Det er dokumenteret, at nedbørsmængden i Haderslev Kommune er højere end gennemsnittet for Danmark og dette er der taget hensyn til i beregningen af kapacitet og ved dimensionering af afløb mv. I kapacitetsberegningen er der taget udgangspunkt i at der i gennemsnit kommer ca. 0,9 m³ vand pr. m². De to gyllebeholdere er blevet overdækket i 2021 og kapacitetsberegningen viser, at der er opbevaringskapacitet til minimum 9,5 måneder og ansøger har derfor taget højde for den forventede mernedbør i Danmark fremadrettet.

3.9 Forurenings- og gene begrænsende tiltag (B7, E1c, F5)

Forholdsregler i forbindelse med uheld med olie, kemikalier, gylle og brand vil blive beskrevet i husdyrbrugets beredskabsplan jf. bilag 5.6. Beredskabsplanen vil blive opbevaret i en mappe på kontoret i stuehuset. Beredskabsplanen opdateres løbende når der er behov for dette.

Den største fare for uheld og forureningsrisiko er gylleudslip. Der er risiko for at beholderen skades ved gylleudbringning, men da maskinstation varetager gylleudbringning, vil de være til stede med opslugningsgrej og kan evt. tilkalde forstærkning.

Der er ingen pumpe på beholderne og indløbet er dykket. Der pumpes gylle til F. Gyllebeholder (2020 m³) eller G. Gyllebeholder (2388 m³) fra pumpebrønde på A. kostald (elektronisk pumpe) og der pumpes gylle fra C. Kviestald med traktorpumpe til G. Gyllebeholder (2388 m³).

Derudover gøres der følgende tiltag for at minimere risikoen for uheld:

Alt gyllepumpning overvåges.

Alle rør og samlinger kontrolleres jævnligt, og alle afløb er ført til gyllekanal eller pumpebrønd.

Etablering og tilkobling af nye gyllekanaler udføres af autoriseret montør.

Gyllebeholderen er omfattet af tiårsbeholderkontrolordningen og eventuelle fejl og mangler udbedres løbende. Det tjekkes også altid, om der er plads i gylletanke før der kommer gylle i.

Det kan selvfølgelig ikke garanteres, at der ikke kan ske et uheld, så en gyllevogn vælter. Generelt køres der hensigtsmæssigt og vejret vurderes før nedfældning af gylle, så sandsynligheden for disse uheld er meget lille. Hvis en gyllevogn vælter - eller en gyllebeholder sprænger læk - eller der sker overfyldning af beholder trods faste procedurer om tjek af kapacitet før pumpning - vil opsamling af gylle øjeblikkeligt blive iværksat og beredskabet tilkaldt.

Da der er maskinstation der varetage gylleudbringning vil de være til stede med deres grej, det første tiltag er at stoppe udløb.

Ved evt. læk på gyllebeholderen forventes det, at en stor del af gyllen vil fordele sig omkring staldanlæggende og markerne vest og nord for ejendommen. Herfra kan gyllen suges op eller nedsive.

Forsøg opdæmning for at undgå at gylle løber til dræn placeret nord for ejendommen og videre til lergrav (§3 sø) og vandløb (Gram Å). Opdæmningen kan foretages med jord, halmballer ol. afhængigt af mængden af gylle. Er gyllen løbet til dræn, skal der laves en opdæmning af vandløbet med en bigballe og gives besked til dambruget på Stampemøllevej 30 i Fole.

Ved udkørsel af gylle kommer maskinstationen med deres maskiner. Beholderen omrøres og omladning af gyllen forgår med læssekran. Der er flyder på vognen der forhindrer overløb.

Uheld ved pumpning af gylle anses for at være den største risiko. Gyllepumpning overvåges derfor konstant.

I den daglige drift kan der være risiko for at vandrør sprænger og ved sådanne uheld afbrydes vandforsyningen på hovedhanen der sidder ude ved vejen ved den østligste indkørsel til ejendommen.

Der kan ligeledes ske strømforstyrrelser/svigt, og hvis uheldet er ude kan der hurtigt skaffes en nødstrømsgenerator, da ejendommen har investeret i en. Hovedafbryder og el-tavle sidder i stuehuset og der er afbrydere til både i A. Kostald (ved gamle malkestald), A1. Malkestald, C. Kviestald (indgang mod øs) samt i L. Lade.

Ved behov kan der hurtigt etableres strøm med nødstrømsgeneratoren der er på ejendommen.

Ved brand tilkaldes Falck og brandvæsen, medmindre det er mindre brandskader der kan afhjælpes med det slukningsmateriel der befinder sig i stalden. Flugtveje og brandslukningsmateriel er vist på plan der ligger i beredskabsmappen.

Alle ny ansatte præsenteres for beredskabsplanen ved opstart på bedriften. I beredskabsplanen foreligger også telefonnumre til øvrige leverandører, reparatører samt telefonnumre til vagtlæge og nærmeste skadestue.

Hvor der håndteres smøre- og diselolie er der en potentiel risiko for forurening. Tanken til diesel er placeret på dertil indrettet plads hvor påkørsel er minimal. Evt. spild af olie opsuges af kattegrus eller lignende med det samme.

Der er placeret flere pulverslukkere rundt på ejendommen bl.a. 2 stk. i kostalden, én i laden og én i hhv. kvie- og kalvestald.

Ved brand tilkaldes Falck og brandvæsen, medmindre det er mindre brandskader der kan afhjælpes med det slukningsmateriel der befinder sig i bygningerne.

Det vurderes, at der er taget tilstrækkelige forholdsregler i forhold til risikoen for uheld.

3.10 BAT-ammoniakemission (B9, C2, E1c)

Den samlede BAT-beregning for husdyrbruget er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk og fremgår af tabel 11.

BAT-kravet er fastsat til 3938 kg NH₃-N/år. Den faktiske emission fra ejendommen med de valgte staldanlæg er 3709kg NH₃-N/år. Forskellen på 229 kg NH₃-N/år er pga. overdækning af de to gyllebeholdere.

Tabel 11: Samlet BAT beregning for ammoniakemission. Tabel: Husdyrgodkendelse.dk

Ansøgning (227333) | BAT ?

Herunder er der foretaget en beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab (emissionsgrænseværdien) pr. år opnåelig ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Beregningerne er foretaget efter de retningslinjer og beregningsmetoder der fremgår af Miljøstyrelsens standardvilkår for BAT fra 2011, og afhænger af om en produktion er placeret i ny eller eksisterende stald. For eksisterende stalde vil gælde en fast værdi per dyr på en given gultype. For nye stalde vil værdien afhænge af produktionens størrelse, således at BAT-kravet skærpes i takt med en voksende produktion.

Samlet BAT beregning ?	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3372	566	3938
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3372	337	3709
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	229
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

3.11 Grænseoverskridende virkninger (B10, F5)

Husdyrbruget ligger forholdsvist langt fra den danske grænse og en vurdering af indvirkning på miljøet i en anden stat finder ansøger ikke relevant.

3.12 Påvirkning af jordarealer og jordbund (E1c, F4)

Da stalde, gyllerør, forbeholder og gyllebeholdere er udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer, jordbund eller vandforekomster.

Dyrkning af arealer herunder jordbehandling mm. varetages igennem de generelle regler. Der henvises til beskrivelsen af vandbesparende tiltag under afsnit 3.8.6.

Affald og reststoffer opbevares, så der ikke er risiko for forurening af jord og grundvand.

Tømning af gyllebeholder og spalter foregår med sugekran. Opbevaring af rengøringsmidler og lignede sker forsvarligt enten på fast gulv uden afløb eller i rum med afløb til gyllesystemet. Håndtering af olie sker på fast bund med mulighed for opsamling af spild.

Samlet vurderes det, at produktionen sker på forsvarlig vis, hvor risikoen for forurening af jord og grundvand er minimal.

3.13 Andet om befolkningen og menneskers sundhed (F4)

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarestyrelsens regi. Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget på Ribe Landevej 12 eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

3.14 Alternative løsninger (F2)

Alternative placeringer har været oppe og vende. Ift. placeringen af tilbygningen. Ansøger overvejede i første omgang at bygge til ved C. Kvistald, men denne tilbygning ville ikke fremtidssikre bedriften tilstrækkeligt, da denne tilbygning ikke kunne blive særlig stor. Den valgte placering med et velfærdsafsnit giver god mening ift. placeringen af A. Kostald og den tilhørende malkestald. Alternativ kunne man have valgt at lave en selvstændig bygning, men ift. størrelsen på tilbygningen ville dette ikke give mening.

Som udgangspunkt vil det heller ikke give mening at placere den ny mødding andre steder og den valgte placering er valgt fordi der allerede ligger en gammel møddingsplads, som dog ikke længere er i brug, så der er ikke overvejet alternative placeringer.

De valgte placeringer vurderes ikke at have negativ betydning for de landskabelige interesser og findes samtidig mest optimale ift. den daglige drift på ejendommen.

3.15 Samspillet mellem faktorer jf. § 4 stk. 8 nr. 5

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af et samspil mellem to, flere eller alle faktorerne:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet

De enkelte faktorer er beskrevet i de foregående afsnit.

Det vurderes, at der ved samspil mellem de oplyste faktorer ikke kan opstå væsentlige direkte eller indirekte virkninger som er større end de virkninger, som er beskrevet under de enkelte punkter 1-4.

3.16 Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker mv. jf. § 4 stk. 8 nr. 8

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4

Det vurderes at risici for større ulykker eller katastrofer på et husdyrbrug med den nuværende og ansøgte placering vil være udslip af gylle fra gyllebeholdere, fx i forbindelse med overpumpning, brud på gyllebeholder eller lignende. I husdyrbrugets beredskabsplan er der en instruks for, hvordan en sådanne situationer skal håndteres.

I beredskabsplanen er også instrukser i forbindelse med brand samt udslip af olie, kemikalier eller lignende.

3.17 Oplysninger om konsulenten (jf. § 4 stk. 8 nr. 8)

Louise H. Riemann, cand. scient. landskabsforvaltning

Tlf.: 73642915 og e-mail: lhr@lhn.dk

Miljø- og naturrådgiver siden 2008 hos:

LHN, Industriparken 1, 6360 Tinglev

CVR-nr. 16342718

3.18 Metode (F6)

Beregningerne af ammoniak- og lugtemission i miljøkonsekvensrapporten er foretaget i husdyrgodkendelse.dk. Forudsætningen for beregning af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager, tager afsæt i emissionsfaktorerne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Beregningen af spredning og afsætning af lugt er beskrevet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, punkt B. Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver fra OML-DEP modellen).

3.19 Referenceliste (F10)

Informationer er indsamlet ved ansøger og driftsansvarlig på ejendommen. Derudover er der indhentet oplysninger på arealinformation.miljoportal.dk og kommunens hjemmeside herunder kommuneplaner mv. Baggrundsviden fra miljøstyrelsen og husdyrgodkendelse.dk indgår ligeledes samt relevante bekendtgørelser b.la. Husdyrgødningsbekendtgørelsen og Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Klimatilpasninger.dk. [Klimatilpasning - råd og vejledning om klimatilpasning](#)

Klimahandlingsplan 2019 for Læsbækgård.

NOVANA – Det nationale overvågningsprogram. [Det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur \(mst.dk\)](#)

Danmarks Miljøundersøgelser. Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning. [Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV - til brug i administration og planlægning \(dmu.dk\)](#)

Fødevareministeriet – Bekendtgørelse om Miljøstyrelsens hjemmeside - Luftforureningens påvirkning af mennesker og miljø. [Effekter på mennesker og miljø \(mst.dk\)](#)

Mette Hjorth Mikkelsen, Rikke Albrechtsen, Ole-Kenneth Nielsen og Steen Gyldenkærne – debat indlæg i Altinget.dk (2020): Forskere: Reduktion i drivhusgasser fra landbruget er "tæt knyttet til husdyrproduktion" [Forskere: Reduktion i drivhusgasser fra landbruget er "tæt knyttet til husdyr­produktion" - Altinget - Alt om politik: altinget.dk](#)

Sven G. Sommer et al. Aktuel videnskab 5, 2007: Drivhusgasser og husdyrproduktion. [Drivhusgasser_husdyr.pdf](#)

Marie Münster og Jesper Ahrenfeldt – debatindlæg i Altinget.dk (2020); Forskere: Biomasse kan bidrage til markant klimareduktion i landbruget. [Forskere: Biomasse kan bidrage til markant klimareduktion i landbruget - Altinget - Alt om politik: altinget.dk](#)

4 Konklusion

Ud fra de forhold der ligger til grund for beregningerne samt indretning og drift af ejendommen, vurderes det, at projektet kan gennemføres uden væsentlige virkninger på miljøer, herunder påvirkning af naboer, folkesundhed og de landskabelige, naturmæssige og kulturhistoriske værdier i området og samspillet mellem disse.

Det vurderes ligeledes, at der ikke er risiko for menneskers sundhed, da lugtgenekriterierne er overholdt og risikoen for vandforurening er sikret ved, at de generelle krav til indretning af stalde- og gødningsopbevaring er overholdt samtidig med at håndtering af husdyrgødning foregår under opsyn. Desuden er der udarbejdet en beredskabsplan.

Ejendommen overholder desuden alle afstandskrav i husdyrlovens § 6 og § 8.

Der er lavet beregninger til kategori 1, 2 og 3 natur samt den nærmeste § 3 natur uden for kategori 1, 2 og 3. Ud fra beregningerne vurderes det, at den ansøgte udvidelse ikke vil have væsentligt indvirkning på den omkringliggende natur, da alle beregninger viser, at de overholder de beskyttelsesgrænser der er sat i gældende lovgivning.

Derudover er der også taget stilling til bilag IV arter. På baggrund af kommunens tidligere vurdering i området, vurderes det fortsat, at produktionen på ejendommen ikke vil have negativ indflydelse på ovennævnte arter, da der ikke ændres på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store

træer, der kunne være levested for flagermus. Der sker med andre ord ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for bilag IV-arter eller andre fredede eller rødlistede arter.

Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen.

Ejendommen overholder også alle krav ift. implementering af de bedste teknikker i staldanlæg, håndtering af gylle, affald, skadedyrsbekæmpelse mm.

Lugtberegningen viser, at lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser inden for samlet bebyggelse, byzone samt enkelt bolig er overholdt, idet den korrigerede geneafstand er kortere end afstanden mellem staldanlæg og hhv. byzone, samlet bebyggelse og nærmeste nabo uden landbrugspligt.

Haderslev Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for ejendommen fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede genere for omgivelserne.

Når det gøres som foreslået, er det ansøgers vurdering, at projektet ikke vil indebære væsentlige virkninger på miljø og klima. Da det ansøgte projekt lever op til følgende:

- Overholder alle beskyttelsesniveauer for ammoniak og lugt
- Anvendelse af de bedste teknikker
- Ikke påvirker Natura 2000 væsentligt
- Ikke vil have indflydelse på planter eller dyr omfattet af bilag IV, artsfredning eller rødlistet
- Ikke vil have væsentligt virkning på de landskabelige værdier

5 Bilag

5.1 Situationsplan

5.2 Afløbsplan

5.3 Skitse med produktionsarealer

5.4 Tegning med produktionsarealer A. Kostald

5.5 Overslag opbevaringskapacitet

5.6 Beredskabsplan

5.7 Fuldmagt